

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Utmutató a jelentések szerkesztéséhez.

Írta: dr. Kázmán Elemér, nagyváradai kir. ügyész.

ELSŐ CZIKK.

A csendőri jelentések szerkesztése.

(Folytatás.)

M. kir. VIII. sz. csendőrkörlet

1. örs

12. szám

Tényvázlat

az alább megnevezett elfogott egyénről, ki a gy. ügyészségnek átadatik

1	Nevé	M. Vilma F. Józsefné
2	Születés	B. község
3	Tartózkodási	P. község
4	Életkora, vallása és családi állapota (nős, nőtlen, özvegy stb.) gyermekeinek száma	52 éves, ev. ref., özvegy, két gyermekkel
5	Foglalkozás	P. községi születendő
6	Vízony a sértett félhez	idegen
7	Volt-e már büntetve? Ha igen: mely bíróság (hatóság) által, mikor és mily büntetéssel?	a n. k. főszolgabíró által 1903-ban közegészség elleni kűldetés miatt 20 korona pénzbüntetéssel, a gy. kir. törvényszék által 1905-ben magzatelhajtás miatt négy hónapi fűházzal
8	Ki eszközölte az elfogást (örizetbe vételt) és kinek a rendelkezése folytán?	az 1. örs G. Bertalan őrmester és F. Elek csendőrből álló járőre saját kezdeményezéséből
9	Az elfogás (örizetbe vétel) helye, napja és órája	elfogott: 1910 február 19-én d. u. 2 órakor
10	Volt-e megbíncsolva? Ha igen: mely időtől kezdve, meddig és miért?	nem
11	Vannak-e a testén sérülések, sebhelyek vagy bántalmazásból származó más nyomok? Ha igen: azok mikor, ki vagy mi által okozottak?	bél karjának felső részén behajlott sebhely, út szélét elzáró műtét által okozott
12	Van-e a jelen alkalommal vele érintkezett csendőrök vagy más egyének részéről irányában tanúsított bánásmód miatt panasa? Ha igen: részletesen előadva, mily törvény- vagy szabályellenes bánásmód lett ellene elkövetve?	nincs
13	A tanúk megnevezése és tartózkodási helye	K. Benjámin, P. községi bíró F. Gyula, P. községi segédjegyző

Jelentem, hogy P. községben 1910 február 15-én magzatelhajtást követtek el.

Az eset 1910 február 17-én jutott az örs tudomására, a nyomozás aznap bevezetve a mai napon befejezterett, F. Józsefné 1910 február 19-én elfogott és a kir. ügyészségnek a tenyrvázlattal átadatik.

Az örs 1910 február 17-én besugóktól értesült, hogy M. Antal p.-i kovácmester Anna nevű leánya, a ki a legutóbbi napokban feltűnően eszrevehető terhes állapotban volt, a lakásán betegen fekszik, de gyermekeket nem szült, s orvos sem jár hozzá. A leány néhány nappal azelőtt E. községben volt, a hol egy magzatelhajtással foglalkozó babanál járt. Szülei az esetet titkolják, s így valószínű, hogy a leány magzatát elhajtották.¹

G. Bertalan őrmester és F. Elek csendőrokből álló járőr a nyomozást bevezetve, P. községben a községi bírónál megjelenve, értesült, hogy M. Anna valóban betegágyban a lakásán fekszik és orvosi gyógykezelésben nem részesül. A járőr kiballgatása vegott atyjának, M. Antalnak 12. számú házában V. Vincze községi bíró és B. Sándor községi esküdt bizalmi egyének jelenlétében kiballgatta az ágyban fekvő M. Anna p.-i születésű, 19 éves, ev. ref., háztartásbeli hajadon p.-i 12. házsz. lakost, a ki beismerte, hogy magzatát elhajtotta, mert atyja nagyon goromba egyén, a kinek haragjától félt. Előadta, hogy 6 1/2 hónappal ezelőtt esett teherbe, és már 1909. év karácsony táján felkereste E. községben F. Józsefné születendő, a ki neki akkor valami keserű folyadékot adott, azt hiszi, hogy kétkő oldatot: ottól göresei lettek, de nem baaznált, a mire 1910 február 13-án elment hozzá újból, és ekkor F. Józsefné előbb megkente s nyomkódta a hasát, utóbb pedig valami orsófélet dugott a nemző részébe.² Február 14-én nagy fájdalmak lettek, agyba feküdt és magzata elment. A magzatot a szeretője vitte el, hogy elassa. A szeretője, a kitől a gyermek fogant, fizette a babát is, hogy mennyit azt nem tudja, de annak nevét nem hajlandó megmondani.

A járőr ezután megkereste P. község előljáróságát, hogy a községi orvossal M. Annát azonnal vizsgálta meg. Az arról szóló lülelet 1. alatti csatoltatik.

M. Antalné Ny. Róza, 44 éves, p.-i születésű,

Elő magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár STOWASSER JÁNOS császári és királyi udvari szállító, honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oszkai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárban készült bassze vonós és fuvó hangszereit és alkátrészeket. Harmonikák erős elpneztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszereket javítása olcsón eszközöltötnék. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországnak legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

ev. ref., kovácsmester neje, férjes, egy gyermeke van, p.-i 12. házszámu lakos, M. Anna anyja, a járőr kérdésére a feleletet megtagadta, mert leánya ügyében nem akar vallani, de a járőrnek figyelmeztetésére, hogy őt mint bünszegédet fogja gyanuba venni, előadta, hogy leánya terhességéről tudomása volt, és azt is tudja, hogy leányának K. István volt a szeretője, a ki most vált be katonának s ezért a leányt el nem vehette. Hogy a leányának miért ment el a magzata, nem tudja, ő pénzt nem adott neki, azt sem tudja, hogy E. községben járt. A magzat február 14-én éjjel ment el, ő azt hitte azért, mert a leánya aznap nagyot emelt. Reggel 5 órakor K. István eljött a házukhoz, s mondta, hogy ő a magzatot a temető árkába elássa, nehogy bárki is valamit megtudjon."

M. Antal gyanúsított atyja február 12. óta vásárokon távol lévén, kikérdezhető nem volt.⁴

A. Péter, 40 éves, ev. ref., földmives, p.-i 9. házsz. lakos, A. Péterné O. Lidia, 32 éves, ev. ref., p.-i 9. házsz. lakos, özv. Sz. Györgyné, 59 éves, ev. ref., p.-i 10. házsz. lakos, N. János 48 éves, ev. ref., földmives, p.-i 11. házsz. lakos, N. Julia 20 éves, ev. ref., p.-i 11. házsz. számú lakos egybebangzóan előadták, hogy ők buzamosabb idő óta észlelték, hogy M. Anna teherben van és tudták, hogy K. István jár a leányhoz."

K. István (atyja K. János, anyja F. Anna), p.-i születésű, 22 éves, rom. kath., nőtlen, földmives, p.-i 36. házsz. lakos kikérdezéskor kereken tagadta, hogy neki a magzatelhajtásban része lenne, azt is tagadta, hogy a magzatot elásta volna."

N. János, p.-i születésű, 25 éves, ág. ev., nőtlen, földmives, p.-i 35. házsz. lakos, K. István szomszédja, a járőr előtt önként megjelenván, előadta, hogy ő 1910 február 15-én reggel 1/2 6 óra tájban hazulról a malomba indult s ép akkor jött ki a szomszédból K. István, és valami lódát és egy kapát vitt a kezében. Kérésére elmondta, hogy a szeretőjének az éjjel holt gyermeke lett s azt akarja látni, nehogy a szégyennek híre menjen a faluban. Erre ő velement és a emető árkában együtt gödröt ástak és a lódát beásták. K. István őt kérte, hogy ne szóljon senkinek, de az esetet ő azért jelenti be mégis a járőrnek, mert nem akar a részesség gyanujába esni, miután ő a magzatelhajtásról semmit sem tudott.⁷

A járőr felhívására N. János megmutatta az eláott magzat sírhelyét: a járőr ott a helyet felásatta, s a lódát megtalálta. Erről a kir. ügyészségnek aznap távirati jelentés tétellett s a magzat megvizsgálása végott H. Aladár kir. törvényszéki vizsgálóbíró úr a helyszíni vizsgálatot.

A járőr ezután F. községben kikérdezte F. Józsefné, szül. M. Vilma, atyja M. Ferencz, anyja O. Matild, b.-i születésű, 52 éves, özvegy, két gyermekkel, ev. ref., p.-i községi szülésznőt, a ki elismerte, hogy ő M. Annát

több isben, legutóbb február 13-án is megvizsgálta, az őt kérte, hogy magzatától szabadítsa meg, de ő erre nem vállalkozott, s tagadta, hogy a magzatelhajtást ő eszközölte volna.

A járőr ennek dacára nevezettnél, K. Benjámint községi bíró és E. Gyula, segédjegyző, mint hatósági tanúk jelenlétében bázikutatást tartott s az ott talált magzatelhajtásra alkalmasnak látszó szereket és orvosszűkeket négy papír dobozban és két üvegben, valamint három darab orsót őrizetbe vétén a két -al jelölt fadóbozban a tényvázlat mellett beszolgáltatom.

A három darab orsó M. Annának felmutattatván, ez kijelentette, hogy olyan volt az, a melylyel F. Józsefné az ő méhébe nyult.

Jelentem végül, hogy M. Anna ez alkalommal egy papírszeletet adott át, a melyet neki F. Józsefné egyik kis fiával küldött 1910 február 15-én s a mely 3. -al alatt e jelen észhez van csatolva. F. Józsefné tagadja, hogy az ő kezeirása lenne. Nevezettnél 12 éves László nevű fia azonban előadta, hogy ő február 15-én délután vitt anyjától egy levelet M. Annának s azt neki átadta. Miután e levélben az foglaltatik, hogy: "vigyázzanak, a csendőröknek a özédulás bába feladott, tagadjanak le mindent!" — s így bizonyíték forog fenn arra, hogy F. Józsefné M. Annát hamis vallomástételre akarta bírni, ennél fogva a járőr 1910 február 19-én F. Józsefné elfogását jelentette ki."

É. 1910 február 20.

G. Bertalan őrmester.

Magyarozat a III. példához.

Az ítélet szerint bünszegéd:

1. M. Anna, a btk. 285. §. 1. bek. első tételében (házasságon kívül esett teherbe) meghatározott magzatelhajtás büntetében;

2. F. Józsefné a btk. 285. §. 2. bek. 2. tételében (nyereményvágyból tette) meghatározott magzatelhajtás büntetében;

3. K. István a magzatelhajtásban bünszegéd (btk. 69. §. 2. pont: előmozdította, könnyítette s a bűnjelét elásta).

4. N. János a btk. 123. §. a szerinti kihágásban (mert a magzat elbajtásáról nem tudott).

Ebben az esetben oly tanu, a ki a magzatelhajtást látta volna: nincs és beismerésben csak M. Anna van, az is csak részben, mert a bünszegédet nem árulja el. Mindazonáltal az ítélet megállapította a hűségesség, mert a csendőrök besugójától az eset után nyomban oly időben értesült, hogy az orvos az elvetélését még észlelte, s mert a járőr a magzatot az elhajtásra használt szereket, a bűnjelket meg állta, és elfogta azt az áruló levelet, a melyet F. Józsefné irt; ezenkívül a bíróság előtt bizonyítékul szolgált az is, hogy M. Anna F. Józsefnére, és K. Istvánra terhelőden vallott. Ennyi bizonyíték teljesen elegendő az elítéléshez, mert a magzatelhajtásnál majdnem minden az orvosi láttelepon, s magzat megvizsgálásán és a bűnjelken alapul. És egyébként is: a pusztá beismerést le lehet tagadni, de a bűnjelket soha!

A legjobb órák,

legszebbek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

¹ A besugót a jelentés nem nevezi meg, de elmondja, hogy a besugó mit közölt a járőrrel.

² Az elhajtászerek megjelölése nagyon fontos, s a kikérdezésnél gondolni kell arra, hogy az illető vidéken mit használ a nép.

³ Az anyának joga van a vallomást megtagadni, de nagyon helyes azokat, a kik ily joggal bírnak, arra figyelmeztetni, hogy e miatt gyanuba jöhet mint tettes-társ vagy bűnsegéd.

⁴ Az apa kikérdezését a járőr mellőzhette, mert a többi adatból úgy látszik, hogy úgy sem tud a dől-gokról.

⁵ L. az 1. példánál a 3. jegyzetet.

⁶ Ha a gyanúsított tagad, megjelöljük, hogy mit tagad; ép így ha beismer, mondjuk meg, hogy mit ismer be. Elég azonban, ha ezt kellő rövidséggel tesszük.

⁷ Nagyon lehet, hogy N. János tudott a magzat-elhajtásról; K. István azonban, a ki mindvégig makacsul tagadott, nem vallott ellene, s így nem volt megállapítható, hogy N. János bűnsegéd, és a bíróság elbítte neki, a mit ő mondott. A jelentésben azonban arról a járőr nem mondhat véleményt, hogy igazat mond-e vagy nem, hogy tudhatta vagy tudnia kellett-ezt is csak a bíró mondhatja ki.

⁸ A jelentés abban a sorrendben adja elő itt a dolgokat, a mint azt a járőr lejesítette; így könnyebb is megírni a jelentést abban a sorban, a mint a nyomozás történt és másrészt a bíróság látni fogja, hogy a járőr tervszerűen járt el.

6. §. 8. Kisebbl jelentések.

A kisebb jelentőségű bűncselekményekről, a kir. járás-bíróságok elé tartozó vétségek és kihágások, valamint a fűszolgabíróóságok elé tartozó kihágásokról ugyanily módon ezélszerű jelentést tenni. Jegyezzük meg, hogy a legkisebb ügy is ép olyan fontos arra az egyénre, a kit érint, mint mára a nagyobb súlyú ügy, továbbá, hogy úgy a járásbíró, mint a szolgabíró a jelentés vagy lényvázlat alapján a felek minden meghallgatása nélkül mindjárt tárgyalást tűz, tehát a csendőri jelentésen fordul meg az ügy egész sorsa.

Ezek az ügyek egyébként rendszerint egyszerűbbek lévén, a jelentés megszerkesztésével is kevesebb lesz a bajlódás.

A kisebb bűnügyeknél még különösen ki kell tenni egy nagyon fontos esetre, *büntetőparancsnak*, a mely kizárólag a csendőri jelentésen alapul, mert itt még tárgyalás sincs.

Büntetőparancs (Bp. 532. §.) a bíróságnak vagy a szolgabírónak, városokban az az intézkedése, hogy a jelentés beérkezése után nem tűz ki tárgyalást, hanem mindjárt büntetést szab. a csendőrség által feljelentett egyénre. Ennek helye van:

1. ha csupán pénzbüntetéssel büntetendő vétség vagy hármely kihágás a feljelentés tárgya;

2. ha a feljelentést a csendőrség hivatalos eljárása közben szerzett közvetlen tapasztalata alapján teszi.

A büntető parancs előnye az, hogy mindeu apró-

csopró ügyben nem kell tárgyalást tartani és a kihágást elkövetett egyén is lefizetheti a büntetést, a nélkül, hogy a tárgyalásra kelljen mennie, a mi sokszor több költségbe kerül, mint maga a büntetés.

A bírónak azonban csak akkor szabad a büntetést így kiszabni, ha a csendőr szolgálata közben maga tapasztalta, tehát vagy szemével látta, vagy fülével hallotta a kihágás elkövetését. Nem elegendő tehát, ha a jelentésben az foglaltatik, hogy p. o. X. elmulasztotta a cséplésnél kötőszerek tartását, Y. a vasuti sorompót kinyitotta, L. jogosulatlanul tarlózott, N. mérgezett szerrekkel halászott, hanem pontosan be kell jelenteni, hogy H. birtokán a járőrnek a cséplésnél felhívására nem tudták a kötőszereket felmutatni, a járőr látta, a mint Y. átment a vasuti síneken, mikor a sorompó le volt zárva, Z.-t a járőr látta vagy tetten érte, a mint tarlózott, N. megtalálta, a mint a mérgező szerrekkel halászott stb.

Ebből nyilvánvaló, hogy a bíró csak akkor fogja magát feljogosítva érezni arra, hogy az eljárásnak a gyora módját válaszsza, ha a járőr a jelentésben kifejezetten s világosan megemlíti, hogy a feljelentés a maga saját tapasztalatán alapul.

MÁSODIK CZIKK.

Kérdőpontok a jelentések szerkesztéséhez.

A következőkben a csendőrijárőrök gyakorlatában előforduló főbb bűncselekményekre vonatkozólag egybeállítva találjuk azokat a lényegesebb mozzanatokat, a melyek az egyes esetekben a jelentésekbe felveendőek. Valamennyi bűncselekményekre vonatkozólag egész kötetre valót lehetne összegyűjteni, de ez ezéltalan lenne, már azért is, mert valamennyi esetet kimeríteni nem lehet. Inkább az a ezélja, hogy a ki jelentés-szerkesztésben gyakorlatot akar szerzeni, ezeken magát gyakorolja. Úgy hiszem, ha a példákou néhányszor átment: az itt elő nem forduló bűncselekményeken maga is el fog hasonló módon igazodni. Igen természetes, hogy lehetnek esetek, a hol mindegyik kérdőpontra nem kell választ adni, lehetnek viszont olyan esetek, a mikor még több oly körülmény fordul elő, a mi itt felvéve nincs. Azok a körülmények vannak itt egybeállítva, a melyek nagyjában a legtöbb esethél elő szoktak fordulni. Ezélszerű ezeket úgy használni, hogy mikor a csendőr a kikérdezéseket és az egész nyomozást fogatnatosította: hevönulás és jelentéstétel előtt átfutja: hogy megkérdezett és kipuhalt-e mindent; vagy pedig mielőtt a csendőr a jelentés vagy tényvázlat szerkesztéséhez fog: átolvassa előbb a büntetőtörvénykönyv vonatkozó szakaszát, azután ezeket a kérdőpontokat, a átgondolja, hogy mi minden fordult elő ezek közül a kérdések közül az illető esetben és viszont, mi fordult elő, a mi ezekben a kérdőpontokban nincs benne és

Ha fáj a feje ne tétavázzék, hanem használjon azonnal **Beretväs-pastillát**

mely 10 peres alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készült Beretväs Tamás gyógyszerész Kispentén. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

igy megkísérli, hogy meg tud-e felelni mindegyikre abban a bűnesetben. Annnyiban is segítségére lesz ez, hogy ezek a kérdőpontok fognak eszébe juttatni olyan körülményt vagy adatot, a mi itt nincs felvéve, de szükséges, s tán e nélkül nem gondolt volna rá. Afféle emlékeztetőül lehet felhasználni ezeket, hogy valami ki ne maradjon, mert hiszen a csendőrnek nincs sok ideje a jelentések átvizsgálására. Azt ismételni felesleges, hogy a jelentésnek úgy kell fogalmazva lennie, a mint fentebb előadtuk, nevezetesen, hogy e kérdőpontokra ne a csendőr a maga véleménye szerint adja a feleletet, hanem azt foglalja írásba, a mit a kikérdezett egyének azokra feleltek. Ha valamely pontozat nem volt kideríthető, mondjuk meg, hogy nem lehetett kideríteni, de ne adjunk önkényes, kitalált feleleteket, mert mindig jobb, ha a csendőr azt jelenti, hogy valamit nem lehetett kideríteni, minthogy olyat jelentsen, a mit csak gondol, de nem tud.

Nincsen felvéve e pontozatokban, a minek minden jelentésben benne kell lennie, nevezetesen, hogy:

1. ki követte el a bűncselekményt?
2. mikor követte el?
3. hol követte el?

Miután ezek az adatok minden jelentésben egyformák, itt bocsátjuk előre a mondandókat.

A gyanúsított személyi adatait nagyon pontosan kell felvenni. Ennek az oka a következő. Jól tudjuk, hogy 1909 január 1-je óta Budapesten felállították az „Országos bűnügyi nyilvántartó hivatalt”, a melyben minden egyes elítélt egyén büntetőlapját örök időkre megőrzik. Ebben a büntetőlapban foglaltatnak az elítélt személyi adatai és az előző büntetése. A kir. ügyészségnek s a bíróságoknak már most kötelességük minden egyes egyénről, a ki kézre kerül, vagy feljelentetik, a központból értesítést kérni arról, hogy volt-e már büntetve. Azt hiszem csendőröknek nem kell bővebben magyarázni, hogy ez miért fontos és hogy a büntetett előéletű egyén szigorúbban büntetetik. Már most pontos adatok nélkül ezt az értesítést sem kérni, sem megadni nem lehet. Mert ha a jelentésben a gyanúsított csak úgy van megjelölve: Fekete János, 30 éves, földmives — ilyen Fekete János az országban nagyon sok lehet és a nyilvántartó hivatalban a sok ezer közül reá nem akadhatnak: de ha tudjuk, hogy Fekete János 1880 augusztus 10-én született Győrszentmártonban, apja Fekete József, anyja Győri Mária, nős Bánki Erzsébettel, három gyermekkel, róm. kath., varsányi lakos, szijgyártó — olyan két azonos nevű egyén, a kire mindkettőre minden adat azonos legyen, aligha lesz az országban. Ha csendőr a jelentésébe be nem írja, a kir. ügyésznek kell levelezés útján beszereznie az adatokat; a mi nem lenne baj, de sok időt vesz igénybe; sokkal könnyebben teheti meg ezt a csendőr, a ki személyesen beszélt az emberrel.

Természetesen az adatoknak utána nem kell járnia és ha például a születésének pontos időpontját nem tudja a gyanúsított megmondani, legalább azt mondja meg, hogy hány éves vagy mely évben született.

Azok az adatok, a melyek okvetlenül szükségesek ahhoz, hogy a gyanúsított előéletét a nyilvántartó hivaltól megtudhassuk, a következők:

1. Családi és utóneve (asszonynak leánykori családi és utóneve?)
2. Esetleges álneve, gunyneve vagy megkülömböztető neve?
3. Házastársának vagy volt házastársának családi és utóneve?
4. Születésének éve, hónapja és napja vagy kora?
5. Születésének helye?
6. Községi illetősége? Utolsó állandó lakhelye?
7. Anyanyelve?
8. Vallása?
9. Családi állapota?
10. Foglalkozása?
11. Személyleírása: arcza, haja, szeme, bajusza; — van-e testi vagy szellemi fogyatkozása, vagy egyéb különös ismertető jele az arczán vagy karján és minő?
12. Atyjának családi és utóneve?
13. Anyjának családi (leánykori) neve és utóneve?
14. Volt-e már büntetve, s mely hatóság által, mikor és miért.

Különösen nagy figyelemmel legyünk az életkorra a 18 éven alóli fiataloknál, mert jól tudjuk, hogy ezek a büntetőnovella óta egész külön eljárás s külön bíróság elé tartoznak. Ezeknél az is czélszerű, hogy ha az anyakönyvi hivatal helyben van, ott megkérdezzük a születési időpontját és beírjuk a jelentésbe.

A bűncselekmény elkövetésének ideje az év, hó, nap, s lehetőleg a napszaka és óra megjelölésével tüntettesék fel. Az órát azonban csak akkor, ha arra pontos adata van, s megbízható adata. Ha ez nincs, inkább jelentse a csendőr, hogy az időpontról senki sem tud, minthogy olyant írjon, a mi nem biztos. Gondoljunk arra, hogy ha a csendőr jelentésében olyan időpont lesz megjelölve, a mely téves: a gyanúsított alibi tanúkkal könnyen fogja bebizonyítani, hogy abban az időben nem volt a tett színhelyén.

A bűncselekmény elkövetésének helyéről fentebb már megemlékeztünk. A község hivatalos nevét kell mindig használnunk, s ha a cselekmény valamely községen kívül fekvő lakott helyen követtetett el, a községet mindig meg kell jelölni. Lehet, hogy egy bűncselekmény folytatólag több helyen követtetett el, ez esetben meg kell jelölni, hogy ki, hol, mit végzett el abból: lehet, hogy több község közötti útvonalon történt az eset, ilyenkor jelölje meg a jelentés, hogy az az utrészt milyen községek határára esik.

(Folyt. köv.)

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 68-59.

BUTOR

Mezőkövesdi viseletek. — A templom előtt. Leányok. Készülődés a templomba. Menyecske. Matyó legény.

Az egészséges italról és ételről.

A mostani kholerás időben nagyon időszerű kérdésként írt cikket a «Természettudományi Közlöny»-be Anjersky Aludár: a víz vizsgálatáról egészségügyi szempontból. Az érdekes ezikk bevezető részéből az alábbi közérdekű részt mi is érdemesnek tartjuk bemutatni.

Szinte közmondássá vált, kivált a mértéktelen alkohollévezet leküzdésére irányuló, napjainkban egyre terjeszkedő mozgalmak által, a régi görögök nagy lantosának, Pindarosz-nak mondása: «legjobb ital a víz». Nem mondotta ugyan, de természetesen olyan vízre gondolatott, a melyet mint tiszta, üdítő, egészséges vizet ismertek s a milyent Görögország kedves ligeteinek és berkeinek számos forrása a görög nép szomjának oltására bőven nyújtott. Mert, hogy már a régiek is fölismerték a jó ivóvíznek az egészségre való fontosságát és tudták, hogy a rossz ivóvíz a betegségek terjesztésében közreműködik, számos adattal igazolható. Mózes a kutak és viztartók tisztántartását azzal biztosította, hogy a vallás oltalma alá vette őket. Más ókori népek is valós szabályokkal gondoskodtak ivóvízük tisztántartásáról, melynek bemoeskolását bűnnek tartották, így az indok, a parszok; sőt az irániak a folyóvízben való fürdést sem engedték meg, mert vizét itták.

A hellén nép nem vetette ugyan meg a bort, de mértéktelen embernek nézte, a ki víz nélkül itta a Dionizosz istennek ajánlott italt. Gondot fordított rá, hogy csak tiszta vízzel keverje a szőlő nedvét. Heziodosz költő, a ki Krisztus előtt a nyolczadik században élt, öcsését, Perzeaszt, többek között így inti: «Ha a bogáncs zöldül és a pacsirta énekel, fáradt testedet üdítés föl naxoszi borral, melyhez vegyít tiszta forrásvizet.» Forrásait a görög is az istenek védelmébe ajánlotta és szentnek tekintette. Gyakran kis templomszerű építményt is csinált a forrás fölé s őrzését Najádokra, «az esőt küldő Zeusz leányaira» bízta.

Mikor a pestis Athénben pusztított, írja Tukididesz Krisztus előtt az ötödik században, az athéniak az ostromló peloponnézusiakat vádolták, hogy megmérgezték a kutakat Pireuszban, a honnan vizüket kapták, mert onnan terjedt a pestis Athénbe.

De nyomait találjuk a régi görögöknél földalatti vízvezetékeknek is, melyekkel kitünő hegyi forrásvizet szolgáltatottak a lakosságnak. Ilyen volt például az a vízvezeték, mely a Himettoz és Bilettoz (Pentelikon) hegyéről Athénbe vezette a pompás begyi forrásvizet. Hippokratész, a nagynevű görög orvos, már Krisztus előtt az ötödik században figyelmebe ajánlotta orvos-társainak, hogy az ivóvíz minőségét ellenőrizzék. Utána a Krisztus előtti negyedik században Nagy Sándor

barátja, a tudós görögök egyik legkiválóbbja: Arisztotelesz hirdeti Politika című nagy munkájában a jó levegő és a jó ivóvíz egészségügyi fontosságát.

Vízművek maradtak a karthagóiak után is, melyeknek egyes részeit Tunisz mostani vízműveibe is fölhasználták.

A régi rómaiak is nagy gondot fordítottak a jó ivóvíz beszerzésére. Az Aqua Marcia nevű vízvezeték, melyet Ankusz Marciusus Krisztus előtt 614-ben épített, három, az Apenninek egyik vízgyűjtő medencéjéből eredő forrás vizét vezette Rómába. Idők folyamán a város megnagyobbodásával arányosan szaporodtak a vízvezetékek is; Frontinusz-nak, a vízvezeteki ügy felügyelőjének (curator aquarum) De aquis urbis Romae libri II. című, Krisztus után 97-ben megjelent munkája szerint a Krisztus utáni első század végén számuk már kilencz volt és naponként 1500 millió liter vízzel láthatták el a lakosságot. Egyik-másik vezetéket tápláló hegyi forrás helyen kilométernél is nagyobb távolságra volt Rómától és a mélyebb fekvésű Campagna Romana-n létesített néhány emeletes, boltozott-íves köépitmény, melynek tetején a vizet vezették. 25—30 kilométer hosszú is volt. Tibériusz és Néro császárok idejében Rómának, ha a ránk maradt följegyzések nem tévednek, összesen 34, és pedig 14 nagyobb és 20 kisebb vízműve volt. Bizonyos azonban, hogy ámbár e vízművek legnagyobb része a római birodalom megdölése után javítás híján, vagy pusztító ellenség keze által tönkrement, három közülök még ma is meg van és a város vízellátásában közreműködik. Ily óriási vízbőséggel megáldva, már a régi Róma is nemcsak elegendő jó ivóvízzel támogatta a közegészségügyet, hanem pazarul gondoskodhatott ingyenes népfürdők létesítéséről és a város csatornáinak bőséges öblítéséről, vagyis a köztisztaság leghatalmasabb tényezőiről is. A számtalan közfürdő közül csak a Thermae Caracallae-t említem, a melyben elég hely volt, hogy egyszerre háromszáz ember kényelmesen fürödhessék. Nem kicsinylendő dolog továbbá, midőn napjainkban is még sok nagyobb városnak nincs csatornázása, hogy a régi Rómának kiterjedt csatornahálózata volt. Első csatornáját, a négy méter széles és öt méter magas cloaca maxima-t, a város mellett elterülő mocsár lecsapolása végett Tarkvinusz Priszkus király építtette meg és ehhez kapcsolódott csakhamar a városi hálózat, melynek egyik részét még ma is használják. Hogy e csatornázás mily nagy arányú és mily költséges volt, legjobban bizonyítja, hogy Krisztus előtt a második században végrehajtott tisztítása és javítása is, a mai pénzértéket tekintve, öt millió koronánál többbe került.

Konstantinápolyban még ma is használják azt a vízművet, melyet Válenz császár Krisztus után az első században építtetett.

Ha a főlisoroltak után még megemlítem, hogy Vitruviusz már Krisztus előtt az első században néhány kémiai vizsgálati módszert is leirt, melyeknek segítségével az ivóvíz jósága ellenőrizhető; ha még emlékeztetbe idézem, hogy az ősegiptomiak a zavaros ivóvizet likacsos agyagedényeken való szűréssel tisztították, sőt Pliniusz és Avicenna följegyzése szerint némely nép gyapjút használt e célra; Jäger szerint pedig Holsteinben a történelem előtti időből származó, kőből való szűrőt is találtak; ha rámutatok a Peibo folyam partján lakó kínaiak amaz ősrégi szokására, hogy egyéb víz híján a sokszor hónapokig nagyon piszkos folyamnak vizét

ÉLELMISZEREKET legjntányosabban szállít ::: **BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég**
BUDAPEST, II., SZÉNA-TER 1. SZÁM.
Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.
Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk. ☞

Mezőkövesdi viselet. — Mezőkövesdiek vasárnap, templomból kijövet.

csak előzetes fölforralás és lehülés után, illetőleg a gazdagabbja, kizáróan tea alakjában issza; és ha végül, hogy egyebek mellőzésével hazai adatot is említsek, még arra is hivatkozom, hogy egyik-másik magyar város már a XIV. században rendeletet bocsátott ki a kutak vizének a beszennyezéstől való megvédésére, sőt több felvidéki város ugyanekkor vízvezetékét is létesített: úgy vélem, eléggé beigazoltam, hogy az egészséges ivóvíz fontosságát az emberiség régen fölismerte és beszerzésére szintoly régen törekedett.

*

Táplálkozásunk során a gyümölcs kizáróan élvezeti hűsítő szerként, csemegé gyanánt szerepel, holott egyik másik teljesen érett jó minőségű gyümölcsben, a benne levő a az emberi szervezetre hasznos tápláló sok révén, elegendő mennyiségű tápláló anyagot is találhatunk, még pedig sokkalta többet, mint az olyannyira kedvelt élvezeti italok hármelyikében.

A gyümölcs élvezeténél a főkéllék az, hogy a gyümölcs ép, romlatlan, fölötte tisztán kezelt, friss és megfelelően érett állapotban kerüljön az emésztőszervekbe; azután pedig ne tömködjünk magunkba annyit, a mennyi a szokásos napi táplálékból is tulontúl sok volna, hanem e helyett tekintsük a gyümölcsöt csupán olyan táplálószerveknek, a mely savas alkotórészeinél fogva az emésztés során inkább csak izesítő és kiegészítő szerepre hivatott. Főtáplálószerekként a gyümölcs már összetételénél, de emésztőszerveink berendezésénél fogva sem szerepelhet első helyen; legkevésbé mostanság, a midőn a szakadatlan járványos betegségek nagyfokú mértékletességre, sőt a gyümölcsneműektől való teljes tartózkodásra kényszerítettek. Viszont járványtalan időben a kellően megválogatott és csekélyebb mennyiségben fogyasztott gyümölcsnemű a gyomornak, a bélszerveknek, általában pedig az egész emberi szervezetnek mindenképen csak hasznos szolgálatokat tehet.

A legtöbb gyümölcsnek, így a bogyótermékeknek, minők közé soroljuk elsősorban a szőlőt, továbbá a dinnyének a körteinek, az őszi barackoknak rendkívül nagy a víztartalma, a mi azonban az emésztőszerveknek korántsem szolgálhat kárára. A sok folyadék-rész hatását kellően ellensúlyozzák az egyes gyümölcsneműekben 8—12 százalékos arányban meglevő különféle táplálósós-alkotórészek, a melyeket a gyomorszervek teljesen feldolgozni és így hasznosítani is képesek. Savas tartalmukkal együtt ezek a könnyen emészthető alkotórészek a gyomor emésztőnedveire határozottan jó befolyást gyakorolnak. Sok gyümölcs nedvében dús részének savai nem egyszer hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyomor a fölvett egyéb táplálékot a szokottnál jobban tudja feldolgozni és kihasználni. Hiszen nem csupán abból élünk és táplálkozunk, a mit lenyelünk, hanem első sorban abból, a mit a lenyelt táplálószernek közül a gyomor és a bél teljesen feldolgozni is képes.

A tisztán kezelt, ép, friss, romlatlan, jó minőségű, érett gyümölcs, természetes nyers állapotában élvezve rendszerint jobb hatást gyakorol a gyomorszervekre, mint a különböző konzervált gyümölcsök, beleértve az aszalt gyümölcstermékeket is. A konzervekhez ugyanis, az inyesség különböző követelményeihez képest, vagy túlságosan sok, tehát gyomorrontó, nem természetes eredetű cukor, vagy pedig ecet-, szaliczil-, lorkó-, citromkósav, különböző fűszer és más egyéb kerül; ezek úgy együttesen mint külön-külön is, a gyomorra jó hatást nem gyakorolhatnak, sőt lerontják azt a batást is, a mit a jó gyümölcs egymagában nyújtani képes lett volna. A különböző tartósító, izesítő, szagosító, sőt színező anyaggal preparált gyümölcskonzerv, melyet megeztünk, dunsztoltunk, ecetesítettünk, ha az alkalmazott alkotórész révén a gyomorra közvetlenül nem is hat számbavehetőleg károsan, de javára se válik a szervezetnek. Igazolja ezt a görögövi vizsgálat is; az egyes gyümölcskonzerv-termékekben ugyanis több

volt a káros csirákat tartalmazó százalék rész, mint a hámozott, gondosan tisztított, friss, kellően érett nyers gyümölcsneműben, a melyet természetes védőburkolata annál is mentesít a baczellustól, hiszen ellenkező esetben az amúgy is kényes természetű gyümölcs maga pusztult volna el időnek előtte. Ha a védőburkolattal ellátott almát, körtét, barackot, szilvát nyers állapotban megbámozva fogyasztjuk, a szőlőt is megmosuk, sőt béja nélkül fogyasztjuk s kolera, tifusz idején forró vízbe bemártjuk, ártalmas csira a nyers, de ép gyümölcs útján sobasán kerül emésztőszerveinkbe.

Az aszalás, nagy hőerejénél, csiraölő képességénél fogva, temérdek ártalmas anyagot pusztíthat el a levegő hatásának kitett gyümölcsekről is Sajnos, az aszalt gyümölcsnemű kezelése, mikor a fogyasztópiacra kerül, épen nem megbízható. A készletet legtöbb helyütt, de legkivált a kofákat a nyílt piacon s a fűszeresét, szótészt, a gondatlanul kezelt helyiségekben a por, a szenny, a nedvesség, s a legyek milliói lepik el, így tehát a káros mikrobák megszámlálhatatlan elsokasodásának nyit az aszalt gyümölcs sokkal hamarabb tétlenminta frissen szedetten, nyersen vagy főzve, de minden esetben gondosan hámozott állapotban fogyasztottuk volna.

KÉPEINKHEZ.

Mezőkövesdi viseletek.

Mezőkövesd Borsod megye sikerületén fekvő régi nagyközség. Még 1744-ben is számos szabadalommal bírt a adó és vám dolgában a sz. kir. városokkal egy rangban volt. Egyébként ama egyszerű, magyar nagyközségek közül való, a melyeknek alig van valami nevezetessége. Egymás mellett, szép sorakozó, nagyjából fehérre meszelt egyszerű bázai, — melyek közül kiválik a már 1332-ben is fennállott róm. kath. templom, — a lakosság jómódúságáról, szorgalmáról és tisztaságszeretetéről tanuskodnak. Lakossága, mint általában nevezik, a matyó-k, egyszerű, dolgos, szorgalmas nép és csak viseletük az, a mi az idegen figyelmét leginkább felkelti. Ósrégi viselet ez, melyhez, különösen a nők, szigorúan ragaszkodnak. Ezek ruházatának, mint az a jelen számunkban közölt képekről is kivehető, oly szövevényes a konstrukciója, hogy hosszabb megfigyelés után is alig érti meg az idegen. Szoknyájuk csaknem földig ér, ezer ránczba szedett s minden lépésnél ringó, bukföldöző tömeg. Tökéletesen kerek és egyforma hosszú az mind s az alsó része, a szabásnak különös raffináltsága folytan, kisé kilendül s az egésznek harangszerű alakot ad. Ezt kiegészíti minden nőnél, a szoknyával egyforma borszu, szintén ránczba szedett s ezüstös és aranyos stíttel szélesen kivarrott kötény, a kis újatlan priszlik, a tulipános, szegfűs, vagy más magyáros mintának megfelelően, színes, piros vagy sárga pamutból kivarrott ingvall s keresztbe kötött színes, rojtos kasmír kendő a vallon. Ha így felöltözve, egy-egy vasár- vagy ünnepnapon, csoportosan kijönnek a templomból, a tüzelő színek legmélyebb és legellentétebb, de azért egymást mindenben kiegészítő csoportozatából páratlan kép tárul a néző elé.

HIREK

Adományok. A csendőrségi internátus javára újabban a következő adományok folytak be: A szegedi kerülettől büntetőtörvényekért 124, a ceglédi pótlóidomító

osztálytól Hubaffy Mihály főhadnagy 5, Dalmy József hadnagy 5, Révész Mór cz. őrmester 2, Ferencz István és Nagy József cz. őrsvezetők 3—3, Bacs Bálint cz. őrsvezető 1.50, Szelezki János, Erdélyi László, Fazekas János, Tóth Albert, Péter Albert, Máté Albert, Bodor Miklós, Sebestyén János, Sándor Sámuel, Kristály Márton, Józsa József cz. őrsvezetők és Csépe István, Kulcsár Ferencz csendőrök 1—1 korona, összesen 32.50; az esztergomi szárnytól: simonyi és varsányi Simonyi József százados 30, Glatz Ödön főhadnagy 5, Hidegh József járásőrmester 20, Bongár János járásőrmester 12, Tóth György járásőrmester 5, Tóth József I. cz. őrmester 5, Árvai Sándor cz. őrmester 5, Marosi Gyula cz. őrsvezető 10, Sebény Bertalan cz. őrsvezető 10, Jénczer Márton csendőr 10, Léhi Béla cz. őrsvezető 5, Kubik János cz. őrsvezető 5, Gonda Ferencz törzsőrmester 2, Malinka Barnabás cz. őrsvezető 2, Schneeci Pál cz. őrsvezető 1; őrsök: Esztergom 4, Bajna 3.50, Nyergeujfalu 5, Dorog 2.90, Annavölgy 5.40, Bákány 3.50, Érszékely 5, Kőbölkut 8, Muzsala 3, Bátorkecsi 5, Léva 6.10, Nagysalló 5, Zseliz 7, Kiskálva 6, Aranyosmarót 2, Kistapolcsány 5.50, Ujbánya 4, Garamszentbenedek 8, Verebely 7, Zsarnócza 6, Kiszelfalu 7, Oszlány 7, Pálosnagymező 7, Komárom 4, Nemesócsa 4.70, Nagyigmánd 7, Tata 15, Dad 3, Tatabánya 5.70 Ógyalla 5, Údvárd 2.50, Csuz 3 és Felsőgalla 2.90, összesen 302.70: a besztercebányai szárnytól: Huszar Agoston hadnagy 6; őrsök Besztercebánya 10.80, Óhegy 5, Zólyomlipcse 9, Ponikóhó 10, Libetbánya 4, Erdőbádony 3, Breznóbánya 10, Mihálytelek 5, Feketebalog 3.50, Zólyomborsó 5, Garamszentandrás 7.10, Zólyom 5, Tótpelsőcz 3, Osztróluka 7, Dobronya 8, Turócszentmárton 3.90, Ruttká 2, Szucsány 8.50, Pribóc 8.80, Neczpál 10, Stubnyafürdő 5.50, Morocz 6, Znióváralfa 7, Tótpóna 4, Nagyszalatna 9, Horhát 8, Herencsvölgy 5, Gyetva 3.40, Nagyócsa 5.60, Krivágyetva 3.50, Hegyhát 9, Liptószentmiklós 5, Németslipcse 2, Szielnicz 5, Liptótelep 3.30, Liptóújvár 5, Vasceca 4.50, Hybte 10, Rózsabegy 6, Oszada 2, Fenyőbaza 5 és Bisztróirtvány 8 korona, összesen 256.40; Benedek Albert cz. őrsvezető Szászmagyarosról 2, magyarlaposi őrs 3 és a koskóczi őrs 4 korona. Az eddig begyűlt adományok összege 14296 korona 67 fillér.

Értesítés. Értesítjük lapunk olvasóit, hogy az 1910. évi csendőrségi zsebkönyv egynehány példányára, példányonként 2 koronaért, továbbá az 1909. évi Csendőrségi Lapok teljes gyűjteménye példányonként 10 koronaért lapunk szerkesztésében megrendelhetők.

Ellenszegülés. Olaj Mihály őrsvezető, november 5-én, a győrmezei Kisbátot községben Kőmives Flórián bodonhelyi lakos ellenszegülésével szemben, annak könnyű sérülésével végződött, szuronyfegyvert használt.

Verekedés. A szolnokdohokamegyei Antos községben november 6-án megtartott templomszentelés után, az ezen ünnepélyre összerült nagyszámú környékbeli lakosság részvételével, délután rendezett táncmulatságon verekezés keletkezett. A községben portyázó — Takács Zsigmond őrsvezető, Muntyán Miksa cz. őrsvezető, Olár Péter csendőr és Nagy Lajos pr. csendőrből állott — járőr a verekedésről tudomást szerezve a helyszínére sietett s ott a verekedőket szétosztásra bírta fel. A felhívásra a verekedők közül többen a járőrnek rohantak s azok fegyvereit — nyilván lefegyverzési szándékkal — megragadták. A járőr tagjai közül Nagy Lajos próba csendőr és Muntyán Miksa csendőr cz. őrsvezető a támadás visszaverésére szuronyfegyvert használtak, mire a támadók visszavonultak, a vereke-

dők pedig széteszlottak. A fegyverhasználat következtében Cziple Sándor völcsei lakos súlyosan megsebesült. A járőr tagjai sértetlenek maradtak.

Kérelem. Az aradmegyei Seprős községben állomásozó Csik János csendőr, kéri Vajnai Ferencz cz. őrsvezetőt, ki 1905-ben a 101. gyalogezredhez vonult be a mint szakaszvezető Bécsben vele együtt szolgált, hogy jelenlegi címét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Különleges húsok. Úgy látszik hús dolgában Amerikában is csebitül, illetve magyarul állnak. Dr. Irwin, az amerikai földművelésügyi miniszterium hivatalnoka, a vizilóhús meghonosítását javasolja, a melyet Afrikában, mint különleges nyalánkságot nagyon megbeesülnek. — Rooseveltnek földkörüli utjában többször volt alkalma erről személyesen meggyőződni. Egy kifejlett viziló körülbelül 900 embert táplálhat. A bőre alatti vastag hájrétegek a legtisztább állati zsiradékot szolgáltatják, a melyet ösmerünk. Ugyancsak olcsó és élvezhető hússal szolgálhat ma a fehér rincezoros. Ausztráliában nagy mértékben fogyasztják a kenguru húst s ingyen-czek rendkívül dicsérik Indiában a majomhúst, mely a haut goutja minden lakomának. A burok az orosz-lánhúst tartják a legegészségesebb tápláléknak, igen szeretik ezenkívül az elefánthúst, a mellyel azonban európai fogszat nem igen tudna megbirkózni, mert olyan, mint a puha bőr. Az antilop húsát azonban könnyen össze lehetne tévesztani az őzhússal. A zebra húsát is igen gyöngö, izletes húsnak tartják. Indiában a tigris húsát is megeszik, a Philippi-szigetek lakói pedig denevért árulnak csomageként. Felső-Egyiptomban és Siamban a krokodilus-húst nyilvánosan árulják, Közép-Amerika egyes vidékein pedig főtt vagy piritott alligátorokkal kedveskednek a vendégeknek.

A földi giliszta. Már Darwin megállapította, hogy a földi gilisztáknak a fekete föld képződésénél nagy szerepük van és hogy általuk a föld termőképessége jelentékenyen javul. Egy amerikai fiziológus megfigyelése szerint azonban úgy látszik, azonkívül még egyes növények terjedését is elősegítik a földi giliszták. A baltimorei parkban az említett fiziológus ugyanis azt a megfigyelést tette, hogy a földi giliszták az ezüstjávör szarvas termését becipelték a lyukaikba és azután földdel befödtek. Egy-egy hosszú gilisztalyukban 40—50 jávörmagvat is talált és a mélyebben elhelyezett magvak legnagyobb része már csírázásnak is indult. Ilyenformán a giliszták nemcsak a talaj megjavulását, hanem új növényzet keletkezését is elősegítik.

Az állatok életkora. A közönséges szobalégy alig egy évig, illetve még addig sem él; a mezei tücsök kilencz hónapot, a moskitók legfeljebb negyedévet élnek. A mézelő méh, a szorgalom mintaképe, egy évig él, míg a szorgalom terén konkurrenztársa, a kis hangya élettartama állítólag 10—15 év. Hosszú ideig élnek a halak. Százötven éves csuka és ponty nem is ritkaság a nagy halastavakban; egy óriás ceuka van valamelyik száz tóban, mely állítólag 267 éves volna. A lazac ez elszemben, Seton adatai szerint, csak negy évig él, nem is szólva a gyermekek által kedvelt aranyhalacskákról, a melyek rendszeren már harmadnapra megdöglenek. A hül-

lők közt tekintélyes hosszú életet élnek a krokodiluok. Ezeket a kedves állatkákat azonban meglehetősen nehéz közelről megfigyelni, annyi azonban bizonyos, hogy a krokodilus teljes kifejlődéséhez csak — száz év kell. A japán óriás szalamander ötven évig is elél, de jóval túltesz rajta a közönséges teknősbéka, a mely kétszázötven éven alul ritkán szokott elpusztulni. A londoni állatkertben van például három „öreg” teknősbéka, a melyek együttvéve ezer esztendősek. Kevesebb életv adatott a madaraknak. A verébre egy negyedszázadnyi életidő tekint a körülbelől ennyi ideig élnek a fogságba zárt kanári madarak is, ha nem történik valami bajuk. Csak az a borzasztó, hogy a kedvező, kis sárga kanáriaknak rendszeren valami bajuk történik. Nagyon megöregsznek a papagályok is, 80 év nem ritkaság náluk. A sas állítólag 100 évig él; veszedelmes ragadozótársát pedig, egy fehérynaku keselyűt 180 évig is megfigyeltek ugyanabban a fészekben. Az emlősállatok közül a kutya átlagos életkora 15—20, a macskáé 20, a nyulé 12, a mókusé nyolcz, az egeré hat év. Az oroszán 65 évig, a medve 40 évig, a juh 15 évig, a marha 25—35 évig, a ló 30—40 évig, a teve pedig 80 évig él. Az emlősök közt már valóságos Mathuzsálem az elefánt, a melynek élettartama 150 év, de az indiánusok állítása szerint van 300 éves elefánt is. Általában — így mondja — Seton — az állatok átlagos élettartalmának nyolcz-tíz-szeresét számíthatjuk annak az időnek, a mely alatt az illető állat teljesen kifejlődik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kizárólagot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük eunnélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezőzködéseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

V. I. csendőr Ungvár, Szolgálati ügy.

A. J. A nyugdíj élvezete a kivándorlással megszűnik. Vannak azonban kivételes és különös méltánylást érdemlő esetek, a midőn a belügyminiszter a nyugdíjat — rendszerint három évre — valamely külképviseleti hatóságnál vagy konzulátusnál folyósítja, avagy a nyugdíjat a kivándorlott hátramaradt családja részére utalványozza. A vonatkozó kérvény a belügyminiszterhez terjesztendő elő.

Vitalkozók. Önnek van igaza, bajtársainak érvelése csak abban az esetben volna helyes, ha Ön pl. a hó második napján lépett volna le a csendőrséghöz.

Lantól érdeklődő. Nincs.

Sz. II. Ön megszakította szolgálati idejét. Az a tény, hogy előbb élvezte pótúját a belügyminiszterium kivételesen újól folyósította, nem eredményes a megszakított szolgálati időnek a végellátás folyósításánál való figyelembevételét. Minthogy jelenleg még megszakítás nélkül, vagyis a törvény értelmében beszámítható három évi csendőrszolgálati ideje nincs, felülvessék.

Csuz, köszvény, reuma
Ideges fejfájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
csontbántalmak ellen
kifutó hatásúnak bí-
:: zonyult szer ::

AZ ÉRŐSÍTŐ

CAPCINE (PÁPRIKÁ) KENOCS

Ezekre menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatása van. Valódi csak nálam kapható.
Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
:: vétel küldve ::

Szente Lajos gyógysz.
Budapest, Damjanich-utca 2.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

107,766/6. sz. A m. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint oly nyugállományú rangosztályba nem sorolt havidijasok, a kik katonaszemélyeknek polgári ruhában való utazásainál öt évre érvényes igazolványokra igényel nem bírnak (1908. évi 5. sz. R. K. Szab. r. 18,302/6. számú «Szabályzat» 1. cikk C. pont), a m. kir. államvasutakon és a közlelés alatt álló helyi ördökü vasutakon a részükre engedélyezett 50%-os menetdíjkezdvényt az 1910. évi 5666/eln. számú (R. K. 20. szabályr.) «Körrendelet» 1. melléklete szerint rendszeresített «Igazolvány» felmutatása ellenében igénybe vehetik.

Ez igazolványok az említett nyugállományú havidijasoknak évenként azon honvéd batóság által állítandók ki, a melynek nyilvántartásában vezetettek.

Említett igazgatóság értesítése szerint továbbá felszólamlások elkerülése czéljából az idézett körrendelet 2. melléklete szerint beküldendő kérvényekben, a melyekkel családtagok részére menetdíjkezdvényt kérésztetik, úgy a *nyugállományú rangosztályba nem sorolt havidijasoknál is* jövőben a rangfokozat (pl. törzsörmoster, nálmester, foglgy, intézői szolgy) megjelölése után mindenkor még a rangosztályba nem sorolt havidijas szavak is beillesztendőik.

Fenti határozmányok a hivatkozott körrendeletnél előgyzendők.

Kelt Budapeston, 1910. évi október hó 21-én.

Hazai Samu, s. k.

Órathelyezések:

A m. kir. II. számú esendörkörület lugosi szárnyánnak vezeresovai órae, 1910 november 1-én Borlovára;

a m. kir. III. számú esendörkörület szolnoki szárnyánnak vezeresovai órae, 1910 november 1-én Tiszavárkonyba és

tulása esetén csak három havi végkielégítést, vagyis 225 koronát kaphat.

P. Sz. Igen, mert ez a eselődöl fogalma alá esik. Teljesen meellékes, hogy a eselőd változik-e, vagy sem.

Muraköz. Olvassa el a Szorvoszi Utasítást, ha nincs vele tisztában, kérdesze meg draparnacsoanokát.

Fegyver. Igen.

Sz. S. Pogarnsviláki esendör. Első kérdését nem értjük. Mióta tisztogatja a késültséges esendör a laktanyát? 2. A laktanyában a helye. 3. A foglalkozás befejeztekor. No legyen tudátekos.

48. Bátran játszhatják, csakhogy aztán valahogy ne hazardirozzanak. A sakk — az agyat rendkívül fogyelmazójáték lévén — bárkinak ajánlható.

G. K. Nem.

O. S. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

B. A. I. Már magában az elnevezésben benne van a különbség. 2. Hatósági rendelet azándekek rongálásán ezimón jelentendő fel.

H. K. ez. órav. Szolnok. 1. Ne kíváncsiskodják. 2. Elvoaziti.

H. J. órav. Kétegyháza. Olvassa el lapunk 1. évi 43. számában J. P. órav. alatt adott válaszanukat.

P. Z. joghallgató Czege. 1. és 2. Nem. 3. Ha közös volt, szolgláti nyelvo a német. 4. A honvédelmi miniszter. De mekkora!

H. órn. Heves. 1. Igen. 2. Nem. De hallgatóság magvan törvo.

H. S. ez. órav. Pelsőreg. Van nyugdíjlapjuk csakhogy az alkalmassáteknek arra be kell szetni. Napi két koronán kezd a évak mulva sem őrí el a esendör javadalmazását.

B. J. Nem torjed ki.

Világ. 1. Lapunk más helyén. 2. Már fel van állítva.

K. P. II. Zeold nem tiltható le.

Erzéketny. Mindenek előtt annyit, hogy az érzékonykodás nem illik. Ha foglalkozási idő előtt érkezik egy tiszti állomásra, a hol őra is van, akkor az draparnacsoanoknál jelentkezzák. Ha az nincs még hivatalos helyiségében, várja meg, a mig megérkezik a ne kutasu érto út a laktanyát. Tisztnál a kihallgatáson jelentkezik.

Törökvtj. Reménye immár beteljesedett.

K. P. ez. órav. Csongrád. Fel lettek már állítva azoknál a kerületaknál, a hol szükség volt róta.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-űje. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., mig **Reményi** legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestre, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérendő.

MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPÖGYÁR R.T.
BUDAPEST
RÁKÓCZI ÚT 6.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. esendörség, boszniai esendörség, ca. és kir. közshadsereg szerződ. szállítól

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

a m. kir. VI. számú csendőrkerület zalaegerszegi szárnjának szentantalfai őrsé, 1910 november 2-án Akaliba helyeztettek át.

Különltemény felállítás:

A m. kir. I. számú csendőrkerület beszterezzei szárnjának területén Neposzon, 1910 november 1-én, egy öt főből álló különltemény állítottatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattilag megdicsértettek:

a magyar szent koronai országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Reschner György, Czibora István, Ziegler Emil, Nevelits Kálmán századosok, Lukovich Gyula, Raab Antal, Lózan Jenő főhadnagyok, Lázár István, Szmuzszenka Ervin, Marschalek János hadnagyok, valamennyien az I. számú csendőrkerület állományából és Fischer József, II. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a folyó évben lezajlott képviselőválasztási mozgalmak ideje alatt kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Antal János és Kiss Gyula csendőrök, mert egy több órákört területén garázdálkodott betörőnek elfogása és előbbi 204, utóbbi 393 órában át folytatott nyomozás során 4-1 rendbeli, részben betörései lopásnak, valamint 12 rendbeli lopás kísérletének és 54 rendbeli orgazdaságnak kiderítésénél járőrvezetőjüket odandó buzgalommal és körültekintéssel támogatták.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi október 24-én kelt 148,663/V-b. számú rendelkezéssel a közbiztonsági szolgálat területén kifejtett kiváló szorgalom és eredményes működésükért a VII. számú csendőrkerület állományába tartozó Tutár Mihály ez. őrsvezető II-od altisztnek 60 (hatvan), Antal János és Kiss Gyula csendőröknek 30—30 (harmincz) koronai pénzjutalmat adományozott.

Áthelyezettett:

1910. évi november hó 16-ával:

Crisián Simon járásőrmeister, a VII. számú csendőrkerülettől, a VI. számú csendőrkerülethez.

Nyugállományba helyeztettek:

1910 november hó 1-ével:

Harsányi Gergely, VI. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfőlkölségi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Keszthely.

Antal Károly, I. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfőlkölségi fegyveres szolgálatra is nem alkalmas.

Választott lakhely: Csikosomortán.

Onodi József, I. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfőlkölségi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Torda.

Pakay István, II. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfőlkölségi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Törökhecs.

Bartha József, II. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfőlkölségi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Lippa.

Punár Vazul, II. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, népfőlkölségi fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Nagyszombatmiklós.

Bucsi József, VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmeister, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, fegyveres népfőlkölségi szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakhely: Ürmös.

Előléptettek:

1910. évi október hó 1-ével:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Kiss Áron őrsvezető, őrsvezető címzetes őrmesterré, továbbá:

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 1-ével:

Bucsis Sándor, Páns János, Vörös István, Kovács Lajos II., Szenni István és Mátyas Sándor ez. őrsvezetők, őrsvezetőkké, végül:

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

1910 október 16-ával:

Styvina János, Tabin Ferencz, Gliga János, Bartha Ferencz, Brány György, Vurazta János és Kajcsa József és

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 1-ével:

Angyal István, Balogh József, Dudás Dezső, Gero Sándor, Bartók Lajos és Lohócz József csendőrök, csendőr ez. őrsvezetőkké.

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 1-ével:

Gyalócai Bálint és Gáspár János III. csendőrök; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 5-ével:

Szabó István IV., Szendroi Ambrus, Nagy Gábor II., Melich István, Kondor János, Fekete László és V. Kovács László csendőrök, csendőr ez. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálatiljel:

A legénységi I. osztályú katonai szolgálati jellel elhálttatott:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Varga Sámuel járásőrmeister, 1910 október 1-én, Marián Miklós járásőrmeister, 1910 október 18-án.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Vincze József járásörmester, 1910 november 7-én,

Baier József járásörmester, 1910 november 8-án és

Nieszli István járásörmester, 1910 november 12-én.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Biró András csendőr ez. őrsvezető, 1910 október 21-én,

Földes Ferenc őrsvezető, 1910 október 23-án.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Molnár Elek ez. őrmester, 1910 augusztus 14-én,

Orosz Pál ez. őrmester, Gulácsy Imre őrsvezető, Deme

Bálint, Biró László, V. Nagy István, Lescsinszki István,

Huszi András ez. őrsvezetők, Kós György, Králik Pál

és Miltsevits Ignác csendőr ez. őrsvezetők, 1910 október

5-én, Meeséri Bertalan, Nyák Lajos, Deli Imre és

Papp Arzén ez. őrmesterek, Egresz György őrsvezető,

Dedinszki József és Saigeti György ez. őrsvezetők, Kis

Gábor csendőr ez. őrsvezető, 1910 október 6-án, Mik

György csendőr ez. őrsvezető, 1910 október 8-án és

Tök István ez. őrmester, 1910 október 17-én.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Göcge József I. és Mucsiás Mátyás ez. őrsvezetők,

1910 november 2-án, Molnár Ferenc I. ez. őrmester,

1910 november 6-án, Szabó István III. ez. őrsvezető,

1910 november 8-án, Reickári István ez. őrmester,

1910 november 11-én, Bögi Ignác ez. őrsvezető, 1910

november 13-án, Berényi Péter őrsvezető és Csepregi

János ez. őrsvezető, 1910 november 22-én, Gáspár János

I. csendőr ez. őrsvezető, 1910 november 23-án és Fülöp

István ez. őrmester, 1910 november 28-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Nemes Péter, Hegedűs József, Fodor Pál, Varga János IV. és Vavrek János csendőrök.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Szűcs István, Németh József I., Vukich Péter, Tárnok Benő, Pónzes János, Pék János, Tóth István, Bajnok Gábor, Szabó István I., Tóth József, Kónok István, Kárpáti János, Nagy Arnó, Oroszi János, Balogh Károly, Mandák János, Gorbukötő Antal, Chronka István, Oltvári István,

Moravosik Ferenc, Szépe Vítus, Klimek János, Kubovics Antal, Benes Gyula, Horváth János V., Horváth Vitoze, Bora Lajos és Molnár Ferenc csendőrök.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Gedo Mihály, Karáth Mihály, Szabó István IV., Major László, Beledi Károly, Kincos József, Temlin

János, Mészáros Ferenc II., Derics János, Hadinger

György, Hegedűs János I., Czinka János, Szommer

Antal, Szabó Imre, Nikolin Miklós, Sáska János, Pajor

Tamás, Korcsmáros József, Varga Károly, Nagy János

IV., Németh János, Nagy József III., Sárdinecz György,

Varga István II., Kukorelli György, Goricski Mihály,

Imre István, Friderics József, Gyurasita András, Máté

Ferenc, Babodi János, Tóka Mihály, Ács János és Pap

Dokos Sándor csendőrök; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Holló Lajos, Fodor János, Bódi Gábor, Lajos István,

Richter Béla, Tóth Sándor és Burkus István csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Popuczo Péter csendőr, a m. kir. belügyminiszter úrnak az 1910 október 3-án 124.262/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetőknevét Pállis-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Sáfrán Péter ez. őrmester, Honorics Máriaival, 1910 október 3-án, Baján.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kovács Ferenc II. őrsvezető, Máté Juliánival, 1910 október 16-án, Niklán.

Domotroviás István ez. őrsvezető, Bokhagyi Karolinával, 1910 október 26-án, Nagyvácsoronyban.

Pitos János ez. őrsvezető, Illés Erzsébettel, 1910 október 15-én, Dombováron.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Sándor Gábor ez. őrmester, Janurik Zsuzsánával, 1910 október 22-én, Szarvason.

Bódi János őrsvezető, Laskay Emmával, 1910 október 21-én, Kéken.

Schwáb József művésztanár és ékszerész Szabadka, Fő-tér. : :

A m. kir. csendőrség egyes tagjainak. Az a csendőr, aki órát, ékszeri tárgyat vásárol, úgy kérszámot részlete, forduljon olyan üzletre, amely részül 1-2 év alatt készülő csak a csendőrségtől való elismeréssel részese, ezen elismerést csak azért őrlik el, mivel a saját szabályzat az egy hó alatt legfeljebb csak 5 percet különböztet. Körön szíveskedjenek mintákat kéri. A mintáknak ára 8 koronától felfelé.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferenc-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

1911. évre szóló előjegyzési naptárainkat november hó 15-től kezdve a
beérkező rendelésekhez, felszámítás nélkül fogjuk mellékelni. : : :

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Utmutató a jelentések szerkesztéséhez.

2. Btk. 177. §.

Irtó: dr. Kármán Elemér, nagyváradi kir. ügyész.

MÁSODIK CZIKK.

1. Hatóság elleni erőszak.

Btk. 103-108. §.

(Pólytatás.)

1. Az elkövetés helye, az alkalom, a midőn elkövetett: milyen eljárásban volt a sértett hatósági tag vagy közeg?

2. Milyen hatóságának tagja vagy közega a sértett fél? Állami, törvényhatósági, vagy községi alkalmazásban, vagy katonai szolgálatban áll-e? Községi rendőr, éjjeli őr, asztos, erdőőr, folyamőr, gátőr, vadőr kinet a szolgálatában áll és esküt tette-e? Ha esküt tett, azt az esküt mikor és hol tette le?

3. Mi volt az az erőszak, a mit a gyanúsított elkövetett? Akadályozta-e a sértettet eljárásában? vagy:

4. Milyen szóval vagy tettel fenyegette a sértettet a gyanúsított? Milyen eszköz volt a kezében?

5. Oly mérvű volt-e az erőszak vagy fenyegetés, hogy a sértettnak abban kellett-e hagyni a hivatalos eljárását s ténylog abban hagyta-e?

6. Hogyan bántalmazta a gyanúsított a sértettet: megütötte-e, rángatta vagy dulakodott vele, milyen eszközrel?

7. Okozott-e a gyanúsított sértetten testi sérülést? Ha igen: a XI. cselekmény felsorolt pontok veandők figyelembe.

2. Magánosok elleni erőszak.

1. Btk. 175., 176. §§.

1. Kik voltak annak a csoportnak a tagjai, a kik a büncselekményt elkövetették?

2. Hová hatoltak be? A ház, lakás, udvar, kert, a hova behatoltak, be volt-e kerítve, s ha igen, hogyan jutottak be a tettesek?

3. A tettesek megrongáltak-e vagy megsemmisítettek-e valamit? különösen az ajtót, kaput stb. a melyen át behatoltak.

4. Ha vagyonrongálás is elkövetett, mi és mennyi a kár? s kívánja-e a rongálás miatt a sértett a tettesek megbüntetését?

1. Kik vettek részt a valamely munkaadó vagy munkavezető elleni csoportosulásban? Kik azok, a kik erőszakot követtek el? Kik azok, a kik csak a csoportosulásban vettek részt?

2. Milyen erőszak használtatott? Milyen fenyegetés? (A kifejezések felemlítendőek.)

3. Ki követelt el bántalmazást és miben állott ez a bántalmazás? (Ütlegelés, elhuzarolás munka színhelyéről.)

4. Ki hívta fel a munkásokat a munka elhagyására? Ellagyták-e a munkások a munkát?

3. Vallás elleni büncselekmények.

Btk. 190., 191. §§.

1. Milyen kifejezések, vagy mozdulatok, cselekmények voltak azok, a melyekkel a gyanúsított az istent vagy a vallási tisztelet tárgyát (szentség, oltár, papi öltöny, misemondó köpeny stb.) gyalázta?

2. Milyen helyiségben történt az? Templomban, annak mely részében, vagy templomon kívül? Milyen vallás-felkezeset templomában?

3. Tartott-e akkor isteni tisztelet vagy más vallás, cselekmény (szeketés, keresztelés, temetés, stb.) s abban kellett-e azt hagyni a cselekmény folytán?

4. Milyen tárgyat gyalázott a gyanúsított?

5. Hányan voltak a cselekmény elkövetéskor jelen? Kik azok? A jelen voltak meghotránkoztak-e a tetten, s milyen kifejezést adtak meghotránkozásuknak (korholták vagy elhívoltatták a gyanúsítottat)?

4. Házi jog megsértése.

Btk. 199.

1. Ki követte el a cselekményt? Állami megyei, városi vagy községi szolgálatban áll-e a gyanúsított? Tette hivatali esküt vagy sem?

2. Mit ud elő a gyanúsított arra nézve, hogy miért hatolt be a sértett lakásába vagy egyéb helyiségbe? Volt-e arra nézve törvényes határozat hirtokában, volt megkeresés más hatóságtól, volt-e meghagyása valamely felsőbb hatóságtól?

3. Kihez hatolt be a gyanúsított? Tulajdonosa, bér-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oroska és a szabádmászott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

oszásvári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség házi hangszerkészítője, az Oroska és a szabádmászott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket, Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón szakdolgozottnak. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

lője-e a sértett a lakásnak, vagy a tulajdonos illetve bérlő megbízottja-e? s mily helyiségbe hatolt be a gyanúsított (lakás, bekerített udvar, bekerített kert, üzlet, korcsma,) összeköttetésben van-e az a lakással vagy üzlethelyiséggel s ha igen, milyen módon?

4. Milyen módon hatolt be? nyitott kapun, ajtón, csukott ajtón, bemászva, erőszakkal-e betörés útján vagy épen hamis kulccsal?

5. Mit tett a behatolás után a gyanúsított? Házkutatást tartott-e, elvitt-e valamit onnan?

6. Tiltakozott-e a sértett a behatolás ellen? ha igen, milyen szavakat használt?

5. Pénzhamisítás.

Btk. 203—207. §. Bn. 39—42. §

1. a) Ki készítette a hamis pénzt?

b) Vannak-e olyanok, a kik reábirta a hamisítót, hogy részükre hamis pénzt készítsen? Magyar honos vagy külföldi-e, az illető, ha külföldi, milyen állam honosa?

c) Ki hozta forgalomba a hamis vagy hamisított pénzt? Ugyanazok, a kik készítették, vagy mások?

d) Vannak-e olyanok, a kik hamis vagy hamisított pénzt a hamisítótól vagy a forgalomba hozóktól további forgalomba hozatal végett átvettek vagy megszereztek s ik ezek?

e) Vannak-e olyanok a kik csak a szövetségben vettek részt? Mire szövetkeztek? Adtak-e össze pénzt e célra s milyen előkészületeket tettek ezek?

2. Milyen pénznemek: papírpénzek, bankjegy, arany- ezüst- nikkell- rézpénz, részvény, részvényszelvény, kamatozó papir, sorsjegy, kötvény lett hamisítva, milyen állam, község, társulat vagy szövetség bocsátotta azt ki?

3. Ha nem a hamisító állította elő a hamis pénzt vagy a 2. pontban megjelölt értékeket, csa meghamisította azokat, mit hamisított meg bennük?

4. Milyen eszközök el, milyen módon hamisította meg? hol találtattak meg ezek az eszközök? kinek a hirtokában: ki szerezte be azokat, s hol szerezte be, vásárolta vagy kapta? A kitől ez eszközök beszerezettek, tudta-e, hogy azok milyen célra fognak használtatni?

Teljesen befejeztetett-e a hamisítás, jól sikerültek-e az utánzatok? vagy könnyen felismerhetők voltak-e, hogy hamisak? Sok esetben a pénz nem található meg, de erre nézve a gyanúsított és a tanúk kikérdezendők.

6. Hol és kinek adattak át hamis pénzek? milyen üzletben, hivatalban, pénztárban értékesítették azokat? a kik átvették, kinek adták tovább?

(Ritka esetben fog sikerülni, de nincs kizárva, hogy reá lehet jutni, hogy ki nek a kezén mentek át a hamis pénzek: különösen lehetséges az, hogy ha több ember kezén találnak hamis pénzt s kitudható, hogy hol szereztek, reájutunk egy közös forrására).

7. A ki átvette a hamis pénzt, s tovább adta, tudta-e hogy hamis? Hol, kinek és hogyan adta tovább?

6. Szeméreni elleni bűncselekmények.

A) Erőszakos nemi közösülés.

Btk. 232

A sértett nő kora (születési nap megjelölésével) férjes-e vagy hajadon? ha kiskoru (24 éven alóli és hajadon) ki az atyja, anyja, gyámja, gondnoka, és élnek-e ezek? hol laknak?

2. Milyen erőszakot fejtett ki a gyanúsított, lefogta-e, lekötötte-e a nőt? vagy mivel fenyegette a sértettet? volt-e nála kés, fegyver, bot stb. Ezzel szemben védekezett-e a sértett, kiabált-e? Ha kiabált, hallhatta-e valaki a közelben, hallotta-e valaki?

3. Milyen helyen történt az eset? Szoba, konyha, istálló, szabadhely, erdő mező? Ha házban történt, volt-e a többi helyiségben, a szomszédban valaki? Ha kinn a szabadban, járnak-e s jártak-e akkor arra emberek?

4. Nem volt-e a nő álomban, ittas, nem-e keverték valamit az italába: nem-e hülye, hárgyu vagy elmebeteg-e a nő?

5. Egyesítették-e a nemi részek? Felemelte-e a férfi a nő ruháját, kivette-e nemző részét, érintette-e nemi részével a nő nemi szervét? Hogyan volt öltözve a nő, s hogyan a férfi?

6. Mutatkozik-e a nő nemi részén sérülés, betegség? Találni-e a nő testének egyéb részén, vagy a férfi testén karczolat, ütést, harapást, a dulakodás egyéb nyomait?

7. Ha a nőn sérülés vagy betegség észleltetett, milyen hosszú annak a gyógytartama?

8. Nem rokona, gyámja, gondnoka, tanítója, orvosa, vagy más módon gondviselője (caeléd, dajka,) a gyanúsított a sértettnek?

Ezenkívül a

B) Szemérem elleni erőszaknál:

Btk. 233. §

Milyen fajtalan cselekedetet követett el a gyanúsított a sértett ellen?

C) Megfertőzésnél:

Btk. 236. §.

1. Tisztességes nő-e a sértett?

2. Beleegyezett-e a közösülésbe?

3. Tudta-e a gyanúsított s ha igen honnan, hogy a sértett hány éves? Olyan-e a sértett külseje, növése, hogy a gyanúsított gondolhatta, hogy még nincs 14 éves?

4. Sértett születési anyakönyvi kivonata lehetőleg beszerezendő.

D) Szemérem elleni vétségnél:

Btk. 249. §.

1. Milyen cselekményt (kézmozdulat, illetlen testmozdulat, saját nemi részének megmeztelenítése, másának

A legjobb órák,

legzölldabb ékszeresek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésére 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művészeti Szegeden.

Javítások 5 évi jótállás mellett.

Arjegyzék ingyen!

megfogása, illetlen s trágár beszéd stb.) követett el a gyanúsított?

2. Hol követte el? (utcza, téren, korcsmában, más gyülekezés alkalmával.)

3. Hányan, esetleg hány főből álló csoport jelenlétében? Megbotránkoztak-e a cselekmény tanui s kifejezést adtak-e megbotránkozásuknak s ha igen, mily szavakkal?

7. Rágalmazás és becsületsértés.

Btk. 258—277. §.

1. Melyek azok a kifejezések szószerint, a melyeket a gyanúsított használt? Minden tanu vallomása szószerint veendő fel, még ha ellentmondás, vagy különböző is egymástól.

2. Milyen cselekményt követett el a gyanúsított, a melylyel a sértettet gyalázta? (kézmozdulat, ütés lökés stb.)

3. Ki a sértett? Magánegyén, közhivatalnok, valamely hatóság vagy hivatalos testület, avagy a katonaság tagja-e? Él-e vagy már meghalt-e? Egyes egyén e vagy testület: község, szövetkezet stb.

4. Kívánja-e a sértett a gyanúsított megbüntetését?

5. Mikor követtetett el a cselekmény? Ha a sértett az elkövetéskor nem volt jelen, hanem csak mások adták értésére, mikor jutott tudomására, hogy ellene rágalmazás vagy becsületsértés követtetett el?

6. Kik hallották, illetve tetteges becsületsértés esetén kik látták a cselekmény elkövetését? Hányan hallották azt? Mindannyian felirandók.

7. Ha levélben írta a gyanúsított a sértő vagy rágalmazó kifejezéseket, a levél őrizetbe veendő és a jelentéshez mellékelendő: kivel küldte azt el? Elismeri-e a kézírását? Ha nem, tőle több sorból álló próba-írás veendő, a melyben a levél szavai közül több előfordul, más szövegben s más sorrendben s ez is a jelentéshez csatolandó.

8. Gyilkosság, szándékos emberölés és halált okozó súlyos testi sértés.

Btk. 278., 279., 281., 306—309. §.

1. A gyanúsított személyi adatain kívül megjelölendő, hogy milyen rokoní viszonyban állott az elhalttal? (különösen, ha szülejét, nagyszülejét, törvénytelen anyját vagy apját, házasátársát ölte meg).

2. Mikor követte el a cselekményt s mikor halt meg az elhalt? Mennyi idő telt el a bántalmazás és a halál között?

3. Ki látta meg a hullát s abban a helyzetben találta-e meg, a melyben a járőr megtekintette? Milyen helyzetben volt az s milyen következtetéseket vont le a járőr a hulla fekvéséből s a helyszínén talált nyomokból és egyéb körülményekből.

4. Ölési szándéka volt-e a gyanúsítottnak? Említette-e,

hogy a sértettet bántalmazza vagy megöli? Ha igen, mikor, kik előtt, milyen okot adott elő? Volt-e köztük ellenségeskedés, czivódás, korcsmai összetűzés, per, féltékenység, más által való reábirás? stb.

5. Milyen eszközt használt a gyanúsított? Hol szerezte? Mikor szerezte? Miért szerezte?

Különösen:

a) Bot, kapa, kasza, fejsze s hasonló házi eszköznél: kié az illető eszköz? miért volt a gyanúsítottnál a bűncselekmény elkövetésekor?

b) Fegyvernél: a fegyver neme megjelölendő s leirandó:

c) Mérgezésnél: hogyan jutott a mérleghez? Miben adta be a sértettnek? mely eledelt vett még magáboz a sértett a halálát megelőző 48 óran? Hol van a hányardék s ürülék s megőrizhető volt-e?

6. Hol követtetett el a cselekmény? Hogyan s mi okból jutott oda a gyanúsított (leszállás stb.) és a sértett?

7. Ha a cselekményt korcsmai verekedés vagy összetűzés előzte meg: ki kezdte azt s hogyan folyt le? Mennyi bort ivott a gyanúsított, a sértett s bányadmagával itta azt? Mennyit fizetett s milyen áru és minőségű bort ivott?

8. Ha a sértett nem rögtön halt el, történt-e sürgős kihallgatása iránt intézkedés s a igen, mely hatóság által hallgattatott ki?

9. Hogyan hajtotta végre a gyanúsított a cselekményt mutatkozik-e és miben a cselekmény elkövetése alkalmával nyugodt megfontolás, előre kiszámított terv, hidegvérűség vagy kegyetlenség? Mit tett a gyanúsított a cselekmény elkövetése után? Haza ment? Kinek mit mondott, mit tett az áldozattal, mit tett a bűnjellel? (vért lemosta, elrejtette az ölő-eszközt stb.)

10. Kinek állott érdekében a cselekmény elkövetése? A tettesnek vagy másnak? Ha másnak is, reá birta-e az a tettest, vagy segítette-e a tett kivitelében s mivel? Adott-e eszközt neki, tanácsot, utbaigazítást?

9. Magzatelhajtás.

Btk. 285—286. §.

1. Mikor, kitől esett az anya teherbe, hányadik hónapban volt teherben a magzat elhajtásának idején? Házasságban él-e? Férjével mikor esküdött meg s vele él-e?

2. Miért akarta a magzatot elbajtani? (szégyentől való félelem, nyomor stb.)

3. Ki hajtotta el a magzatot, az anya-e vagy más s milyen módon? (szerek beadása, kenés vagy nyomkodás, műtét.) Milyen szerrel, eszközzel? Szokás-e az illető vidéken az illető szer használata s mi annak a szernek a népies neve? Az illető szer, ha lehet előkerítendő.

4. Hova lett a magzat? Ki távolította el és hogyan?

5. Az anya orvosilag megvizsgáltatandó a községi előljáróság által. Ennek költségeit a bűnvádi nyomozási

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát** mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

átalányból a főszolgabíró fizeti az előjáróság által kiállítandó költségjegyzék alapján (137.000/1902. belügymin. rendelet).

6. Mennyit fizetett az anya, ha magzatát más által bajtatta el, ennek az egyénnek?

7. Beleegyezett-e az anya a magzatelhajtásba?

8. Ha a magzat meg volt található, az abszolút alkoholban megőrizendő s beküldendő. Ennek költségeire ugyanaz áll, mint az 5. sz. alattiban.

10. Gyermekelők.

1902. 284 §.

1. Az emberöltésre vonatkozó pontokban körülményes kérdések ill. is figyelembe vevendők, különösen pedig a szülés és az elkövetés módja.

Ezenkívül:

2. Megkezdődtek-e már a szülési fájdalmak? Vagy a szülés után követeltetett-e el az ölés? Mennyi időre a szülés után?

3. Törvényszerűségben állt-e az anya, ki volt és mikor esküdt meg?

4. Hogy a magzat élt-e, mikor világra jött, ezt az orvosok állapítják meg az u. n. tüdőpróba útján. De a járó az anyját vagy a más jelenváltat kérlelőző ki arra, hogy az újszülött mirárárt hallotta-e? (Végo köv.)

Az első alkör.

Írta: Flák

Próbacsendőri elméleti kiképzést követően után a gyakorlati szolgálat elvégzésénél az előjáróság által kiállított költségjegyzék alapján (137.000/1902. belügymin. rendelet).

Próbacsendőri elméleti kiképzést követően után a gyakorlati szolgálat elvégzésénél az előjáróság által kiállított költségjegyzék alapján (137.000/1902. belügymin. rendelet).

Egyik bajtára a másikat igyekezett felülmúlni, a minnek eredményeképpen az őrs a legjobbakk közé tartozott.

Valamelyik vasárnap reggelén, körülbelül hét óra tájban, egy paraszt berontott a laktanyába és lélekesen kadva beszéli, hogy a templomba vezető úton, az R-i erdőben H. erdész meglőtt halotttestére bukkant.

Az őrsparancsnok azonnal kivezényelte az összes legénységet, megparancsolta, hogy én az orvossal, a községi előjáróval és néhány községi esküdttel a helyszínre utána menjek, míg ő két csendőrral, kik már utra készen voltak, a bűntény színhelyére sietett. Midőn később a községi előjáróval, a járásorvossal és a két esküdttel az R-i erdőbe jutottam, ott láttam az erdészt átlőtt mellel a földön feküdni. Az orvos már csak a beállott halált konstataálhatta. Együttal a helyszíni szemle után megállapította, hogy véletlenség vagy öngyilkosság ki van zárva és csakis bűntény foroghat fenn.

Az őrsparancsnok azonnal egy rövid jelentést írt és elküldte azt kerékpáron a községi küldőnőczettel az illetékes járásbírósnak. Nekem pedig azt a parancsot adta, hogy a szomszédos őrsöket tudósítsam és a tettes kinyomozásánál való együttműködésre felkérjem.

Midőn megbízatásomnak eleget téve visszatértem, őrsparancsnokom az amateur-fényképezés révén ismert néptanítóval a bűntény színhelyét minden oldalról lefényképeztette. A helyszín megközelítése a lakosságnak meg lett tiltva és a csendőrök nyom után kutattak, melyet a tettes esetleg maga után hagyhatott. Azonban sem a harasztban, sem a fűben vagy mohában egyetlen nyomra vezető adatot sem leltek.

Dél előtt tíz óra tájban öt csendőr jött a két szomszédos őrsről és ezek is részt vettek a puhatólás és kutatásban.

Fél tizenegy óra tájban megjelent a bírósági bizottság, mely dr. Z. bíró, dr. J. járásorvos és egy irnokból állott, melynek az őrsparancsnok jelentést tett észleleteiről és intézkedéseiről.

A járásorvos megvizsgálta a tetemet és konstataálta, hogy az erdész előlőtt lett meglőve. A golyó két cm-nyire a sziv alatt hatolt be, átfurta a testet és a 3. és 4-ik borda között kijött. A hulla fekvése után ítélve, a halál azonnal bekövetkezett. Mivel a hullán külérőszaknak, rablásnak vagy más előlőnek semmiféle nyoma nem volt, a bíró elrendelte annak a halottasházba való szállítását. Előbb azonban még egyszer pontos leírást készített a helyszínről és a halott fekvéséről és ismételtén felkutatatta a helyet, nyomokat keresve, de hiába. Délután két óra tájban átvitték a halottat és a bizottság elkísérte, hogy egyrészt a boncolást elintézzze és másrészt, hogy a helységben a puhatólást és nyomozást folytassa.

Hivatásbéli gyér ismereteimmel minden intézkedést helyesen találtam; csak egy dolog nem tetszett nekem, hogy t. i. mindig csak a helyszínen és a közvetlen mellette levő környezetben kutattak.

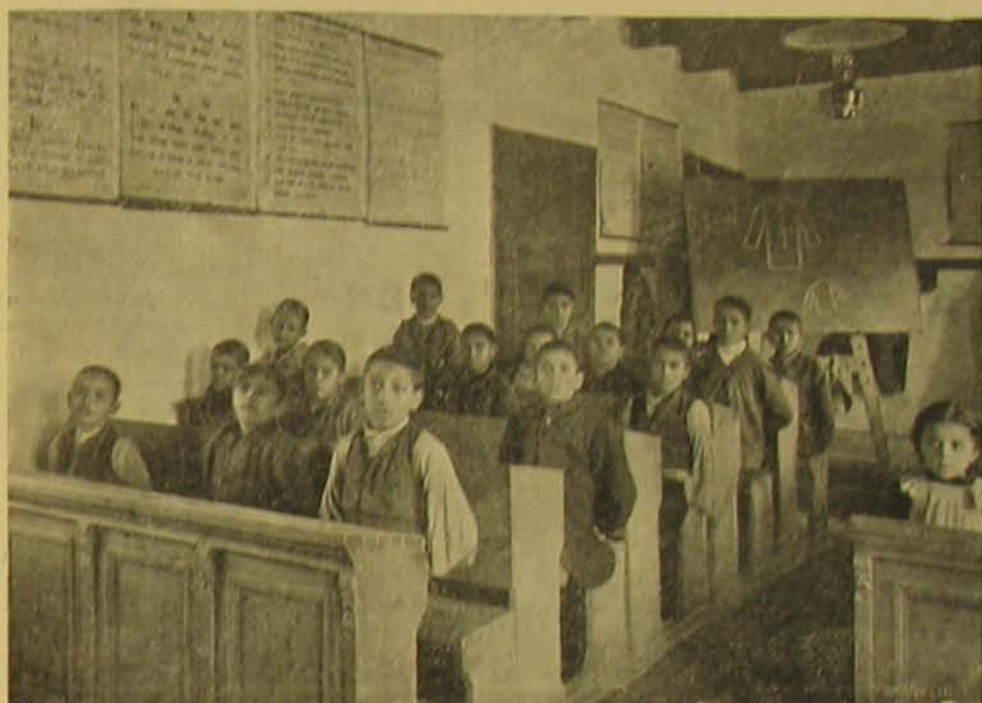
Midőn a bizottság szomorú kötelességét végezve, elhagyta a hullával a helyszínt, szándékosan visszamaradtam és beszédbe ereszkedtem a történeteket illetőleg az ott nézőként szereplő egyik községi előjárósági taggal. Az előjárósági tagot, a ki nagy kedvelője volt a vadászatnak, megkérdeztem, hogy mily messzire hord egy vontesővő, egy sima csővű és végül egy primitív orrvadászpuska; illetőleg, hogy az ilyen fegyverekből

ÉLELMISZEREKET

legújításban állítunk

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cz.óg
BUDAPEST, II., SZENA-TER 1. SZÁM.

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére. Készletek felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Fiúk.

Leányok.

A pankotal cigány-iskola.

kilőtt lövedék mily távolságról képes az emberi testen áthatolni.

A nagyon intelligensnek látszó ember feltűnő biztonságossággal válaszolt kérdéseimre és feleleteinek helyességét a különböző lőfegyverekkel elért vadászati eredményekkel igazolta.

Most tovább kutattam, hogy lehetett-e az erdésznek olyan ellensége, ki erre az iszonyu bosszura képes volt. Az előljárásági tag határozottan tagadta feltevésemet. Inkább — azt gondolta ő — birtelen találkozhatott az erdész valami orvvadászszal, ki, hogy magát megmentse, fegyverét vette használatba.

Ezen a véleményen voltam én is. De arra gondoltam, hogy egy orvvadász csak valami egyszerű fegyverrel lehetett felszerelve; talán előltöltő puskája volt és azért elhatároztam, hogy nemcsak a közvetlen környezetben, hanem távolabb is fogok esetleges nyomok után kutatni. Elhatározásomat közöltem az előljárásági taggal és kértem egyszerűsággal, hogy ez ügyben nyújtsa segítségét.

A halott fekvőhelyétől azon irányban, honnan a lövésnek jönnie kellett, kezdtünk keresgélni. A legigénytelenebb dolog sem került el figyelmünket. Már-már feladtuk a reményt, hogy valamit találunk, mivel már vagy 50 lépésnyire voltunk a hulla fekvőhelyétől, a midőn a mohában egy darab feketés, részben zseiros, részben kormos és szagatottszerű, összehajtogatott papírost pillantottam meg.

Megmutattam a talált tárgyat az előljárásági tagnak, a ki abban olyan papírojtásra ismert, a melyet az előltöltő fegyvereket használó vadászok szoknak a lőpor és a sörétek, illetőleg a golyó közé tenni.

A legnagyobb vigyázattal kibontottam a kis tekercset és elismertem a papírost. Az első pillanatban rájöttünk, hogy az egy írott levélpapírról lett letéve. A következő, könnyen olvasható és viola-tintával írt szótöredékek voltak rajta olvashatók:

üdvözöl
ged

fivé

Izi

A talált papíros valószínűleg egy levél vége és a kiegészített szavak ezek: „üdvözöl Téged fivéred Izidor.”

A helyet, hol a papírost találtam, egy kis fészőlőppel jelöltem meg. Aztán megkérdeztem a községi előljárótól, kinek van a lakosok közül egy más vidéken lakó Izidor nevű fivére. Gondolatban házról-házra jártunk a községben, de az előljáró senkit sem tudott megnevezni, kinek a fent említett nevű fivére volna. Kérdeztem, hogy talán a másik községben találjuk az illetőt. Alig mondtam ezt ki, homlokára ütött az előljáró és nagyot kiáltott: „Istenem, Istenem, úgy van! Ott lakik a kövágó, Z. Ferencz, kinek egy fiúve Amerikában van és azt Izidor-nak hívják. H. községbe siettünk. Ott a postamestert megkérdeztem, hogy kapott-e Z. fivérétől Amerikából levelet. A postamester igenlően válaszolt és azt mondta, hogy az utolsó levél körülbelül nyolc nap előtt jöhött. Ő ezt egész biztosan tudja, mert Amerikából levelek ritkán érkeznek a községbe, azért jobban feltűnnek, mint mások. Különben egész pontosan is megmondhatom, mikor érkezett az utolsó levél, mert elkértem Z.-től a bélyegeket, mire ő az egész horitékot ide ajándékozta. Kértem a postamestert, mutassa meg a horitékot. El-

hozta azt és én összehasonlítottam a ezimzést az általam talált irással. A ténta és az irás tökéletesen azonosok voltak.

A horitékot magamhoz véve, a községi előljáróhoz mentem és azután vele, meg az előljárásági taggal a kötörböz siettünk. Észrevétlenül közeledtünk a kötörböz. Midőn az ajtót kinyitottuk és a kötörböz megpillantott bennünket, haláláspadt lett és annyira reszketett, hogy még arra a kérdésemre sem tudott felelni, ő e Z. kötörböz.

Szentül meg voltam győződve, hogy a gyilkos áll előttem.

Kérdeztem most Z.-től, hogy kapott-e fivérétől levelet. E kérdésem látszólag megnyugtatta és igennel felelt. Felhívásomra, hogy adja ki a levelet, néhány percig kotorászott az asztalfiókban és előhozta azután az irást. A vége hiányzott... Z. azt mondta, a papírost fidi-busznak használta el, pipájának meggyújtására.

Bebizonyítottam szavainak valótlanosságát, kifejezést adtam nagy gyanumnak, hogy ő ölte meg H. erdészt és felemésztettem, hogy tegyen vallomást.

Midőn Z. rettenetes vádat hallotta, elbagyta ereje és ezen szavakkal: „Hát igazán meghalt? Uram, bocsáss meg, ha tudsz, egy padra rogyott. Felüdítettem; midőn magához tért, bevallotta, hogy vadorzáson váratlanul tetten érte az erdész a félelmében, hogy az erdész elfogja és a batóságnak kiszolgáltatja, ezélba vette és rálőtt. Ezután hazasietett.

Felzáróításomra Z. azonnal kiadta a fegyvert. Az ezután foganatosított házkutatás még sok orvvadászati eszközt hozott napfényre.

Z. le lett tartóztatva. Midőn vele M.-be jutottam, hol a bíróság még hivatalos órákat tartott, jelentésem figyelmet és osztatlan elismerést aratott.

Örmesteremnek és bajtársaimnak csak most tűnt fel, hogy néhány óraig nem láttak. Sikerem által, mely különben nekik is örömet szerzett, tekintélyre tettem szert és jövőm biztosítva lett.

Visszaemlékezés az 1831-iki kholerára.

A még mindig lappangó koleraveszedelom réme többször felidézte az 1831-iki járványemlékét. Erről az országpusztító rémről érdekes följegyzésekre akadunk egy akkor élt krónikás írásában, melyekből átveszszük a következőket:

1831-ben még csak két magyar hírlapot olvasott a magyar közönség. Az egyik volt: „Híazai s Külföldi Tudósítások”, Pesten, kiadta és szerkeszté Kulcsár István 6—7(0) előfizető számára. A másik: „Magyar Kurir”,

BUTOR

késpénstért v. részletfizetésre legújanyosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. : Telefont 88—59.

BUTOR

A pankotai cigány-iskola. Kézimunka-óra.

Bécsben, kiadta Márton József 3—400 többnyire utó-
fizető számára, kik azután a «Jelenkor» megjelentével
pár év múlva elpárologván, a bécsi magyar ujság is
megszűnt. E két ujságból olvastuk — a kik olvastuk —
az akkor dúló lengyel-orosz háboru birei közt, hogy
az orosz birodalomban egy új fajta pestis — a kolera
dühöng, mely Indiában keletkezve, onnan Perzsiába,
majd az oroszokhoz átcsapva, az ország helsejéből a
katonák magokkal a Visztulához hozták, s egyaránt
pusztít a két badakozó fél táborában. A közfigyelmet
azonban a háború vévén főleg igénybe, a koleráról
majdnem megfeledkeztünk, midőn június elején halljuk,
bogy a kolera már Galicziában, — a hó végén pedig,
bogy már a Galicziával határos magyar megyékben
szedi áldozatait. Julius első napjaiban a közép- és fő-
iskolákból országazerte széthocsáták a tanulóifjúságot.

Debreczenből baza felé Tolnamegyébe menekülöben, a
Dunát Tolnában és Feberben már fegyveres örökkel
elzárva találtam. Egyedul Budapest bajóhidján volt
még szabad a közlekedés. Pestre késő este jutottam
be szerencsésen egy földött kocsin. Szerencsésen mon-
dom, mert a sorompónál csak a közel falubeli kocsis
ütlevelét nézték, s ha az enyimet is olvasták volna,
mely Szolnokon július 7-én láttamoztatott, a hol már
akkor kolera-eset fordult elő, engem, mint kolera-
gyanusat a veszteglőbe zárnak a sok vándor mesterlegény
és suvaros közé, kiket aztán néhány nap múlva az egye-
temi ifjuság lázadásu szabadtított ki. A hir napról-
napra, sőt az emberek összejöveteleiben a piaczkokon,
óráról-óra ra növelte iszonyu nagyságra a kolera fogal-
mát; a félelem és rettegésben általános lett a bódul-
lat. A merre jártam, minden háznál erős klórmész-
szag ütö meg az oromat, mely csodaszert a budai
helytartótanács a kolera ördögének elűzésére, mint hat-
hatóseát ajánlotta. Minden elővigyázat, zárvonallal és
klórmész daczára, két hó alatt, míg a járvány tartott,
házánkban a kolera több mint 200,000 embert söp-

rött el. Az 1831 ótai többi kolera-évek 1836, 1849, 1856,
1866 és 1872 közel egy millióval fogyaszták hazánk
lakosai számát.

Kulesár István birlapjait a rémes járvány alatt át-
szurkálva, fenyőmaggal megfűstölve kaptuk, mint még
az ötvenes évek elején a török birodalomból, Belgrád-
ból is, a levelek átlýnkgatva, megfűstölve jutottak át az
osztrák-magyar határra. A lapokból olvastuk a len-
gyel-orosz háború s a kolera emberirtásait. Olvastuk,
résztint birből hallottuk a járvány számos áldozatait,
jelesen, hogy az orosz főhadvezér Diebics, Magyarország
éresek-primása Rudnai Sándor, a pápai reformált főis-
kola ujjáteremtője Márton István, a magyar irodalom
dicső előharczosa és martirja: Kazinczy Ferencz is a
sok ezer közi, a járványnak áldozatul estek. Egy Die-
bicset az orosz császár, éresek-primást a magyar király
hatalomszava állíthat elő: de egy Márton Istvánt, egy
Kazinczy Ferenczet, csakis a korszellem és az ifju
nemzeti életerő teremthet új alakban. Teremtett is, mert
nyomukban, kiket őik jövendöltek, sereggestül tódulnak
az iszóniak. Kazinczy Ferencz barmvainak az ekkor
elmaradt végtiszáteletet, az ő születése százados évfor-
dultával, 1859 végnapján adá meg a bálás utókor,
midőn különösen Abauj és Zemplén megye urai, böl-
gyei, az elhunytak sírját megkoszorúzták és a sírhalom
szögleteire négy cserfát ültetének. Az öreg Kálniczki
ref. lelkész pedig a sír fölött így imádkozék: «Hálát
adok neked uram, isten! bogy a te öreg szolgádnak
megérni engedéd e napot, bogy a kit én tizennyolcz
év előtt csak harmadmagammal kísértem e sírhoz,
most, ezen azóta elhagyott sírt az ország minden részé-
ből egybesereglett urak és hölgyek, az elhunyt érdemei-
nek megannyi tisztelői, jöttek megkoszorúzni.»

Az 1831-iki kolerának már a bire is rettentő volt,
de rettentőbbé tették az intézkedések, melyekkel különö-
sen Zemplén megye rendei az iszonyu vendég elfogadá-
sára készültek.

Minden tíz-tizenöt falut egy kolerabiztos felügyelete alá, minden faluban külön kolera-kórházzal, külön temetőt rendeltek, a vizsmutot és klórmeszet mindenfelé nagyban osztogatták. A nép közt az a hír terjedt el, hogy az urak a május 3-iki tisztújító gyűlésekben elhatározták, hogy ama szereknek a kutakba szórása által megmérgezik a népet, s hogy ebben a zsidók is egy kézre játszanak az urakkal. A kutak megmérgezése — mint mondák — egy kassai gyógyszerésznek ama vigyázatlan nyilatkozatából terjedt volna rémhírré: hogy ha a nép a vizsmutot nem akarja, mint kolera elleni szert bevenni, ezt kutakba kell hinteni! Julius közepette kezdett a kolera nagyobb mérvben terjedni, augusztus elején pedig magas fokát elérni, s midőn az új nyavalya a nagyobb számú népből természetesen nagyobb mértékben bordaná el áldozatait, mint a kisebb számú urak és zsidókból, a nép mérgezési gyanúja még nagyobb fokra bágott, s erőszakos tettekben tört ki. Terebes vidékének ezoták-tót falvai összejöttek tanácskozni, s elhatározták az urakat és zsidókat, mint kűtmérgezőket, kiirtani. Egyik faluban elfogták Lőrinczfű biztost, s kényszerítették, hogy egye meg azt a klórmeszet, melyet zacskóba kötve a nyakában bord, Mentegetőzik, hogy az óvszer, s nem ennyivaló. Azután a kutyával és macskával kenyérből etetvén meg a klórmeszet, midőn ettől megdöglöttek volna, ütötték, verték a biztost: vallja ki, hogy őt az urak felfogadták a nép megmérgezésére, s bár az ütések alatt is tagadta, ráfogták, hogy kivallotta, a mint-hogy néhány zsidóval kinzások közt csakugyan elismertették a mérgezést.

Augusztus 3-dikán kora reggel Terebesen az urasági kastély előtt kétezer helybeli és vidéki fegyveres pór nagy zajt üt. Ábrabám huszárfőhadnagy, ki szerencsére tudott a nép nyelvére s a helységben tizedmagával szállásolt, kérdi tőlük: mit akarnak? «Megölni a méregkeverő urakat és zsidókat!» volt az általános riadás. «Azt ne tegyétek — mondja erélyesen a főhadnagy — ha bűnösök, a felsőbbség majd törvényt lát felettük, hanem a gyanusokat hozzátok az én felügyeletem alá.» A pórok józanabbjai helyeselték a főhadnagy tanácsát, hanem a dühös nép neki robant a uradalmi tiszteknek és zsidóknak s valamenynyit kegyetlenül összeverve, egy szűk pinczébe zárták, honnan őket a főhadnagy a kastélyba, tágasabb, biztosabb szobába helyezte el, a kastély asszonyát pedig: gróf Szapáryné, katonái által bátorságosabb helyre kísértette; egyzersmind irt Kassára, hogy tekintse a körülmények veszélyességét, a badparancsnokság minél nagyobb számú katonaság küldéséről gondoskodjék. Ezt sürgette az alispán is, szintén Kassáról és Galiciából. Míg azonban ez megérkeznek, a pór nép nekirobant az úri lakoknak, összetört, kirabolt mindent, elvitte a pénzt, drágaságot, megitta a pinczék borait, kiabálva: «Itt a kurucz háború! halál az urakra, zsidókra!»

Ábrabám főhadnagy kevesed magával, mert kilencz legényéből is kettő kolerában szenvedett, annyi ezer népnek ellent nem állhatván, leleménye által mégis sok életet megmentett; mert híre futamodván, hogy a katonaság is a nép részén van, a falukról az urakat, zsidókat, noba kegyetlenül elkinozva, Terebesre hordták, hogy majd ott, a bűnösök fölött törvényt lássanak. Azonban a parasztok folyvást garázdálkodtak, raboltak, gyilkoltak, míg a közbefjött katonaság véget nem vetett dühöngéseiknek. Többi között Varanón gróf Forgáchné kastélyára törtek, a tisztas öreg asszonyt megverték, s kincsei kiadására kényszerítették. Egy pimasz a grófné ojját el akarta vágni, hogy gyűrűjét magáévé tegye, a

grófné azonban maga huzta le azt, s átadta a zsevének. Csákyón báró Meskónét rabolták ki, s vejét agyonverték. Gróf Forgáchnét és báró Meskónét a további bántalmazásoktól egy Brányi nevű huszár-kadét és egy közbefjött menték meg, kik az úrhölgyeket megtámadó pórok közül többeket levágtak, vagy lelőttek. Zamutón Klobusiczky kir. tanácsost támadták meg, ki ugyan büjjobbágjai segélyével Terebesre menekült, de tisztartóját agyonverték s ügyvédét: Hunyort majdnem halálra kinozták. A szomszéd falusiak egy kóbor szuhanczot fogtak meg, mint kűtmérgezőt. Kikeresett kinzások közt vallatták: kik fogadták fel a kutak mérgezésére? A szerencsétlen minden vidéki urat, kit ösmert, büntetésének vallott, köztük Hunyort is. A parasztok épen akkor két levelet fogtak el, mindegyiket Hunyornak szólót; egyiket egy pap irta, hogy küldjön neki kolera-orvosságot, másikat az atya Terebesről, melyben fiát az ottani körülményekről értesítette. A két latin levelet egy öreg molnár, ki pedig olvasni sem tudott, magyarázta meg a parasztoknak, mintha a levélírók azt beszélnék ki, mit az imént megkinozott szuhancz vallott vala, s ugyanazokat az urakat, mint mérgezőket, népirtókat nevezte meg. A megkinozott Hunyornal a pórok megakarták ásatni a saját sírját, midőn az épen jókor megérkezett katonaság őt a bizonyos haláltól megmenté. Kozma Ferenczet egy csapat pór saját házánál támadta meg. A megtámadott azonban nem ijedt meg, puskát fogott, s az első, a ki verte mellét: «ide löj, ba van bátorságod!» lelőtte, mire a pórok tova kotródtak, de Kozma is lóra kapott, és elszáguldott, hogy veszélyben forgó személyének és házának segélyt hozzon. A parasztok visszajöttek, s Kozmánét bántalmazni kezdték, midőn egyik felkiált: «Eh, mit bántjátok azt az asszonyt! jerünk a pinczébe, igyunk egyet!» Míg ezek magokat holtrészegre leítették: Kozma is megjött a segélykísérettel.

Legborzasztóbban dult a porság dühe Mernyéken. Itt a méregkeverőnek hitt Szulyovszky uri házat vette körül nagy sokaság. A házban voltak többi közt Reviczky szolgabíró és Tercsászky esküdt. Szulyovszky két rablót, kik erővel törtek be a házba, keresztül lött, mire a megijedt tömeg kissé táuglt; azután az istállóba akaráván menni, hogy lóra kapjon, itt egy Hamza nevű ember, ki Szulyovszkynak sok javával élt, utját állja. Szulyovszky térden kéri: kegyelmezzen neki, mire az így felel: «Most én nem vagyok Hamza, hanem kurucz!» Ezzel elragadván az úr puskáját, vele agyonveri. Azután a pórok berohantak a kastélyba, ott agyonverték a szolgabíró Reviczkyt, a kasznárt, jegyzőt, ezek nejét, Szulyovszky gyönyörű serdülő leányát, a helybeli lutheránus papot, összesen kilencz egyént, kiket aztán a koleragödörbe dobtak. A szobalány az ágy alá bujva lőn tanuja az irtozato gyilkolásoknak, de egy pór észrevette, kihuzta innen s már-már agyon akarták verni, de a lány könyörgött, hogy: «Én is szegény paraszt ember gyermeke vagyok, és sokszor adtam kendnek pálinkát», — miért is aztán kegyelmet kapott. Tercsászky esküdt úgy, a mint reggel az ágyból kiugrott, meztelán, köcsövíű puskával kezében, a kertbe, onnan a szabadba menekült, s bár üldözőbe vették, puskáját üldözőire irányozván, őket távol tartotta; majd pedig egy jó embertől paraszt szűrt, kalapot kölcsönözvén, magát azok közt katonának adta ki, s mint ilyet engedte magát bekisértetni Eperjesre, hol s épen gyűlésezett tisztikarnak és táblabíráknak elmondá a zempléni eseményeket. Hamza száz forint jutalmat tűzött ki a Tercsászky fejére.

Butyán Viczmándy főbíró sokáig kutatta a fellázadt porság, s miután megtudták, hogy a ház padlásán rej-

tőzik, éjjel rá akarták gyűjtani a bázat. Erre a főbíró önkényt közéjük megy, midőn egy ember leüti, de a másik betakarja szürével és ütni nem engedi, mások föl akarják akasztani, de a szemeszed faluból jövő parasztlak tanácsát elfogadván, más elfogott urakkal és zsidókkal elítélés végett Terebesre kísérik. Az itt tanyázó katonaságnak értésére esvén: miféle kisérlet tanyázik a kertek alatt, a hatvan főből álló parasztcsoportot ugyanannyi katona birtelen bekeríti. A parasztlak menekülni akarnak, egyik a vezénylő tisztnek neki vág botjával, míg ez a vakmerőt kardjával levágja, a katonaság pedig (többnyire előző évbeli zempleni újoncz) a parasztlakra tüzet ad: tizenegy azonnal el is esik, többen sebet kapnak, s a kik elfuthattak, hirül vitték a lázadó társaknak, hogy mi veszély vár rájuk.

Zempléneken kívül Abaujban és Gömörben is történtek itt-ott lázongások, ezeket hamar elfojtották. Komolyabb volt az eset Szepesben, Kluknón, hol a kőműveszet viró tiszti ügyészt, ha idején meg nem ugrik, agyonverik, sőt az ott örökös albadnagya Mibákovicsot, mintbogy a káplár a néppel tartott, agyon is verték. Gróf Csáky Károly főispán, midőn hazulról, Mindszentről Szepesváralján keresztül Lőcsére lovagolna, a vásáros nép közül egy csizmadia rákiált: «Ahol megy a főméregkeverő, üssétek!» Egy parasztlak le is ütötte a gróft lováról, s midőn a többi is ütni akarná, egy becsületes ember ráfeküdt a földön elterült úrra, s fennen kiabálta: «Ha vétkez a gróf, nyomozzuk ki, azután büntessük!» A nép ezt belybehagyván, a gróft a maga házához vezette, s onnan titkon éjjel álruhában Lőcsére segíté be. Szepesben egy pár helyen a papokat és uradalmi tiszteket verték agyon. Sáros megyében Nagyvitczre egy szepes-kluknói ember vitte át a lázadás gyújtó anyagát, holott az urakat és a zsidókat a pórság azonnal őrizet alá vette. Az alispán annak bírere katonasággal és felkelő nemességgel a falut éjnek idején meglepi, a foglyokat megszabadítja, a kluknói izgatót fölakasztja s a szundulás tovább terjedésének elejét veszi.

Nagy volt a tudatlan, neveletlen tömegnek lázadási büne, de nagy lón a büntetés is, mely azt követte. Bárá Eötvös Ignác, teljhatalommal kiküldött királyi biztos százötven embert akasztatott föl. A fölázitók mind halálig dacosan tarták magukat. Mások azt kiabálták rokonainknak és nejeiknek, hogy gyermekeiket jól neveltessek, nehogy hasonló sorsa jussanak. Egy kelecsényi nemes ember a nejével együtt került akasztófára. Ez az asszony azt kiabálta a fölzendült népnek, bogy ezután ő lesz földesasszonya Kelecsénynek, robotot, dézsmát elenged; azután Illosvai uri háza kirablására vezette a tömeget. A szegény férj eleget mentegetődzött a kir. biztos (egykori tanulótlarsa) előtt, hogy neje volt a főbűnös és őt akaratlanul magával ragadta. A kir. biztos kedélyesen, de határozottan azral biztatta: «amice carissime, cras pendebis!» Az akasztott hullákat a rokonok mindig elátták tiszta ruhákkal.

A zemplén-szepesi pörlázadás hire bejárta Európa minden ujságát, s ezek útján átkelt Amerikába is. Bölöni Farkasnak ott jártában jutottak az események tudomására. Majdnem mindegyik amerikai lap rémbire végén ez az intés állt: «igy tesz a rabszolga, ha pillanatra lánczait leráznia sikerül!»

E lecke egyébiránt maguknak a rabszolga-tartó amerikaiaknak is szólhatott.

Ez eseményeknek a bekövetkezett országgyűlésre s az úrbéri ügyek tárgyalására nem csekély befolyása volt.

KÉPEINKHEZ.

A pankotai cigányiskola.

Annyi sok rosszat rákentek már a szegény cigányokra s annyira a kultúra ellenségeinek állítottak őket, hogy szinte ketesnek látszik az olvasó előtt, hogy valahol cigányiskola is volna, vagy ba már iskola van is, cigánypurdekből állana ott a mester hallgatósága. Pedig úgy van. Az aradmegyei Pankota község ugyanis egy külön iskolát rendezett be az ottani cigánycsaládok purdei számára és a legcsodálatosabb a dologban az, hogy ez az intézmény kitűnően bevált. E vándornép megtelepítése és használhatóvá tételére annyi kisérlet meddőnek bizonyult s hajótörést szenvedett az átörökölt tulajdonságok makacsságán és ime elég ránézni a jelen számunkban közölt képekre, hogy meglássuk, mily mobón szívják magukba a kis rajkok a tanító ajkáról áradó tudományt és mily gyönyörűséggel iparkodnak a leányok utánozni a kézimunka-tanítónő által készített himzéseket és egyéb szép holmikát. Máskülönbön olyan internátusféle ez az iskola, a mennyiben a gyerekeknek nemcsak eszellemi, hanem testi táplálékáról és ruházatról is gondoskodik. Reggelit és ebédet az iskolában kapnak a nebulók s talán épen ez az a kapocs, a mely az iskolához köti őket. Mert, ha megkérdezik, hogy miért szeretik az iskolát, rendszeren azt felelik: «mert ott jó ebédet adnak», mások pedig azt: «mert jó meleg csizmát kapok karácsonyra!» És bizony szűkeg van ott ruházatra is. Mert némelyik család így el van látva ruházattal, mint az Argirus királyfi veszekedő ördögei, hogy háromnak-négynek van egy pár bocskora, illetve csizmája és kabátja és egynek közülök nincs más dolga, mint az iskolába járó többi testvérek részére reggel viseza és este oda hordani azt, nehogy decorum-ellenes módon jelenjenek meg a jövő eme tudósai a nagy nyilvánosság előtt.

Az iskola kulturaterjesztő feladata kiterjed a felnőttekre is, mert a tanító ezek számára felolvasásokat tart, tanítja őket zenére, írásra és olvasásra. Még ugyan sok kívánni való van az eredmény körül, de már maga az is elismerést érdemel, hogy eme félig vad faj még vadabb gyermekeit az iskolába való járásra rá tudták szoktatni.

HIREK

Adományok. A csendőrségi internátus javára ujabban a következő adományok folytak be: Krausz Antal százados, Lőcsé 15, a kovásznai óra által november 5-én az internátus javára rendezett táncmulatság tiszta jövedelme 50, a sepsi-bükszádi órs legénysége: Székely András őrmester 2, Sztojka Simon csendőr ez. őrsvezető 2, Csifó József csendőr ez. őrsvezető 2, Tordai Ágoston 2 és Orbán Romulusz csendőr 1, összesen 9 korona az eddigi gyűjtés 14,370 korona 67 fillért eredményezett.

Késelés. A krassó szörénymegyei Glimbokán november 12-én Bisztrián Miklós ottani lakos, miközben Kosztin Vazul és Gombos Lajos csendőrökből állott, obrezsai órsbeli járőr által, felbivás folytán a körjegyzői hivatalba elővezettetett, az elővezetést fogyanatosított járőrnek ellenszegült és Gombos csendőr hal kezét 12-14 napi gyógytartamot igénylő módon megszurta. A szurás után Bisztrián a netáni csoportosulás elkerü-

Kérjen egy példányt

«MŰPARI CZIKKEK ELLENŐRE»

ezimű könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa cégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!

lése végett a közelben levő községházába kísértetett, hol a még mindig kezében tartott nyitott zsebkését a járőr többbizbeni felhívására nemcsak letenni vonakodott, hanem azzal a járőrt veszélyesen fenyegette is. Bisztrian megfélemezésére Keszthi csendőr ellene egy szuronydöfést intézett és azt bal felsőcizmóján megszurva, súlyosan megsebesítette. Bisztrian megszuratása után a járőr által orvoshoz szállított és sebének bekötése után tényvázlattal a karánsebesi kir. ügyészségnek átadott.

Egy csendőr cz. őrsvezető meglövetése. A pozsony-megyeyi Bős községben Ivánkó Ferenc ottani őrsbeli csendőr cz. őrsvezető, november 14-én éjjel 1/21 órakor a hajóállomáson teljesített ügyeleti szolgálat alkalmával egy ismeretlen egyént tettenért, ki egy ietállóba akart betörni. Az ismeretlen betörő a feléje közeledő őrsvezetőt észrevéve, arra forgópisztolyból egy lövést tett. A lövés az őrsvezetőt bal tenyéren találva, könnyen megsebesítette. A lövés után elmenekült ismeretlen betörő után Ivánkó őrsvezető két ismeretlen eredményű lövést intézett.

Támadás. Király István tótváradi őrsbeli próbacsendőrt november 13-án, este 1/47 órakor, szolgálaton kívül, Herga Józsa tótkomlósi lakos, pusztá kézzel megtámadta. Király próbacsendőr a támadó ellen kardot használt és azt könnyen megsebesítette.

Megzavart lakodalom. Becse György jómódu földműves a szilágymegyeyi Nagygoroszlón, november 17-én lakodalomát tartván, arra az ottani őrs legénységét is meghívta. Az őrs legénysége a meghívást elfogadva, a lakodalmon az őrsparancsnokkal együtt megjelent. A lakodalmi vacsorát tánc követte, a melyben a csendőrök is résztvettek. Éjjeli 1/411 órakor Réti Flórián csendőr éppen Daróczy György nagygoroszlói lakos nevével táncolt, midőn annak férje a táncolók közé vagyülve, nejét haza hívta. Daróczy, azon kijelentéssel, hogy a konyhán még segídeznie kell, nem ment haza, hanem Réti csendőrrel tovább táncolt. Daróczy a neje kijelentése után a lakodalmas házból egyedül távozott, de az udvarról visszatérve, nyitott zsebkésével a még mindig Réti csendőrrel táncolt nejét jobb cizmában, Réti csendőrt pedig hasba szurta, majd menekü-

lése közben Bugyi cz. őrsvezetőt is jobb cizmóján szurva két előbbi súlyosan, utóbbi pedig könnyen megsebesítette. A nyilván féltékenységből késelő Daróczy elfogva, a zsidói kir. járásbírósnak átadott.

Kérelem. Lukács Elek Szalacs községben állomásozó csendőr cz. őrsvezető kéri a folyó évi szeptember 13-án délelőtti két órakor, a Vitális üldözésére Mezőkeresztesről kiindult második számú járőrnek őrsvezetői rendfokozatot viselt vezetőjét és azon többi tagjait, kik vele együtt a kiindulási ponttól azon úrokig haladtak, a melybe ő beleesett a a honnan öt bajtársai a közelben szántott földműveléssel befogatva a hiharbősörményi erdőig szállították, hogy címüket egy reit nézve igen fontos ügyben vele közöljék.

Szerkesztői üzenetek.

D. L. cz. őrsv. Ha a postamester úgy kívánja, igen.

J. F. 1. Igényről szó sem lehet. Ha megérdemli, előléptetik akkor is, ha meg is szakította szolgálati idejét. 2. Elfogyott.

P. M. 100. 1. Nem. 2. Nem. 3. Előreláthatólag igen, mert a tényleges szolgálatban álló csendőrnek mindennemű kérvényt szolgálati uton kell benyújtania.

Huuzár 26. A csendőr szabadja nem foglalható le. Többi kérdéses tárgytalan.

Törökü. Az ezme nagyon dicsőretre méltó. Ernyedetlen szorgalommal és kitartással 4 év alatt ezölt órhet. Már nagyon sok csendőr altiszt tette le magánuton a négy polgári osztályból a vizsgát. Legszívesebben, ha egy ilyen iskola igazgatójához fordul, az minden esetre megadja a szakzerű felvilágosítást.

Nő csendőr. A szalmazsákok utántöltése az őrs gazdasági általányától eszközöndő. Az ágynemű tisztántartása a nő által eszközöndő abból a havi 1 kor. általányából, a melyet minden hó 1-én kézhez vesz.

27. Mateocz. Ez a helye és nem neve a cégnek.

777. Ha csendőr vezet ideiglonosan az őrsöt természetesen ő. Hogy is kérdezhet ilyet? Annyit jelent, hogy az illető csendőrnek nincs ezredtulajdonosa; vakat = tíres. Forduljon közvetlen illetékos helyre.

K. J. Franklin-Társulat Budapest IV., Egyetem utca 4. Érdeklődő. Kérlelő még korai. Esetleg a jövő évben. Kérletek még nincsenek.

Sz. gyógyfűtré. Igen.

P. Zs. 6273/eln. - 901. sz. honv. min. r.

107. sz. Őrs. A minősítés alapján. Jelenleg annyian vannak, hogy még szerencséről beszélhet, ha 12 év alatt bejut. Időhöz azonban kötvő mnes.

Gy. I. Még olintőzés alatt áll.

Csusz, köszvény, reuma, ideges fejfájás, tüdő, idegfej, mindennemű esonthatalmak ellen kitűnő hatásnak bír. zonyult azor

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Használja mind hálsiratók bizonyítják, hogy mily kitűnő hatás van. Valódi csak nálam kapható. Orvokdjant sütő ny után zolokból. Kís. tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beklődése után vagy után. :: vétel küldve ::

Szenthe Lajos gyógyszer.

Budapesti, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Katonai motoros léghajók

kikötésénél követendő és a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr által megállapított szabályok.

A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 122,825. számú általános rendelete. Az I. számú katonai motoros léghajó (Parceval-typus) használatba vétele folytán a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr azon lehetőségéből kiindulva, hogy a kedvezőtlen időjárás következtében a léghajó kikötése igen könnyen nem a szándékos, hanem más, előre meg nem jelölhető helyen történhetik, a cs. és kir. hadtestparancsnokságokhoz intézett rendeletében a kikötést és segélynyújtást illetőleg a következőket állapította meg:

A kikötések helyeül, történjék az akár szándékosan, akár szükségből, a lehetőség szerint első sorban a katonai gyakorlóterek vagy legelők, erdőtisztítások, szántóföldek választandók. A léghajó robbanékony voltára való tekintettel minden veszély kikerülése vegett a kikötésnél minden nyitott láng, égő szivar stb. feltétlenül távol tartandó.

A kikötésnél segédkező katonai legénység feladata a léghajóról lelógó köteleket megfogva a léghajó parancsnokának utasítására a léghajót a földre huzni.

A kikötés alkalmával a léghajó parancsnoka a segédkező katonai csapat parancsnokának jelentést tartozik tenni, hogy a kikötés mi okból történt s a léghajó leborgonyozandó-e vagy továbbutazás czéloztatik-e?

A leszállásnál való segédkezésre, valamint a léghajó őrzésére a szükséges katonai legénység tiszt vezénylete alatt feltétlenül minden esetben rendelkezésre bocsátandó.

Ha a kikötésnek katonai szék helytől távolabb helyen kell történnie, a léghajó parancsnokának segélynyújtás iránt távirati vagy más úton előterjesztett kérelme feltétlenül és a leggyorsabbban teljesítendő.

Ha a katonai motoros léghajó kikötni szándékozik, köteles ebbeli szándéka jelzésétől csónakja alatt nappal háromszögletű piros zászlót kitűzni, éjjel pedig ugyancsak a csónak alatt fehér fényt lobogtatni.

Szükség, illetőleg veszély esetében úgy a szárazföld, mint a tenger felett köteles a motoros léghajó lehetőség szerint nappal csónakja alatt egy háromszögletű piros zászlót és két egymás feletti fekete golyót kitűzni, éjjel pedig ugyancsak a csónak alatt fehér fényt lobogtatni.

A motoros léghajónak jogában áll úgy nappal, mint éjjel hangok útján jeleket adni. (Sip, kürt stb.)

Szabad, tehát nem kormányozható léghajó, szükség, illetőleg veszély esetében a hangjeleken kívül, köteles a léghajó kosara alatt nappal háromszögletű piros zászlót kitűzni, éjjel pedig fehér fényt lobogtatni.

Midőn a fentiekéről tudomásvétel céljából értesitem,

együttal felhivom, hogy miután a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr által megállapított ezen rendelkezések már életbe vannak léptetve, ezeket a törvényhatóság területén a legkiterjedtebb módon tegye közhírré.

Miután pedig megtörténhetik, hogy a katonai léghajó kikötésénél katonai segédlet nem áll rendelkezésre, esetleges szerencsétlenség elkerülése céljából ily esetben a leszállásnál szükséges segélynyújtást a közigazgatási hatóságok kötelezettségévé teszem.

Különös figyelem fordítandó arra, hogy a cs. és kir. közös belügyminiszter úr által a léghajó robbanékony voltára való tekintettel jelzett óvrendszabályok a polgári hatóságok által is szigorúan betartassanak, miért is úgy ezek, mint ezenfelül a különféle jelzések a lakosoknak a legelterjedtebb módon tudomására hozassanak, hogy minden esetleges szerencsétlenség elkerülhető és a kért segély minden késedelem nélkül feltétlenül nyújtható legyen.

Órsáthelyezés.

A m. kir. I. számú csendőrkerület tordai szárnyának várfalvai őrsé 1910 november 3-án Borévbe helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdícsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Záray Ödön, csikszentesimoni Endres Antal, Szőke Béla, felsőöbri Csereasznyés Emil, petrovinai Pekri József századosok, muzsaji és vittnyédi Vittnyédy József, Harsányi Barna főhadnagyok, Vincze Albert és Hódossy Károly hadnagyok, valamennyien a VII. számú csendőrkerület állományában, a folyó évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak ideje alatt kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Cséfay Géza, V. számú csendőrkerületbeli járásörmeester, 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenysége, altrendeljeinek helyes vezetése és példás magatartásáért.

Menczel János, II. számú csendőrkerületbeli törzsermeester, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különböző alkalmaztatásában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért.

Nyilvánosan megdícsértett:

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Jock Mihály őrsvezető, a Gomoly Nyisztor talácai lakos sérelmére, 1909 október 6-án elkövetett rablás tetteiseinek szakaszterien vezetett, hosszas és kitartó nyomozás után történt kiderítése és elfogásáért.

Előléptettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
1910. évi november hó 1-ével:

Tóth György és Gombolai János czimzetes őrsvezetők őrsvezetőké; továbbá

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:
a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 6-ával:

Hajdu Ferencz, Portik József, Opris József, Lengyel Sándor, Czirják János, Murcsán György, Karácsoni Mihály, Márton Pál, Nagy Sándor, Tóth Sándor, Jakab Lajos, Kád László, Kádár András, Gál János, Bakos József és Butyurka Sándor csendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőké.*

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Komsa József, Szekeres Ferencz, Székely G. Ferencz, Bede Lajos, Ősz András, Magyaros Ferencz, Szilágyi Lajos, Mezei Károly, Antal János, Kemény Simon, Róti Flórián, Mikle János, Berei Dénes, Földvári Leó, Virág István, Filep György, Emrich József és Petki Lajos csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Tabár Antal ez. őrmester, Wasserer Rózával, 1910 november 5-én, Beszterczén.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Losán Antal ez. őrsvezető, Fogel Rozáliával, 1910 október 4-én, Kossuthfalván.

Krajnyik József csendőr ez. őrsvezető, Duba Ilonával, 1910 október 6-án, Gyöngyösön.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Székely Sámuel csendőr ez. őrsvezető, Varga Ilonával, 1910 szeptember 11-én, Lemlénnyben.

Csibi Ferencz ez. őrsvezető, özv. Benedek Istvánné, szül. Pál Annával, 1910 október 12-én, Gyergyószentmiklóson.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a nagykátai kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Törvényszerű lakpénz. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szóban és írásban. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a postvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi decz. 7-ig.

Egy irnoki állás a borosjenői kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv ismerete. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aradi királyi törvényszék elnökéhez 1910. évi december hó 11-ig.

Egy irnoki állás a marosvásárhelyi kir. járásbiróságnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Hat havi próbaszolgálat. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1910 decz. 9-ig.

Egy hivatali állás a devcserei kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 120 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a vezérpremi pénzügyigazgatóságához 1910. évi nov. 21-ig.

Egy hivatali állás a palánkai kir. adóhivatalnál. Évi fizetés 600 korona. Természetbani lakás. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zombori királyi pénzügyigazgatóságához 1910. évi decz. 20-ig.

Egy irnoki állás a mohácsi királyi járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi december hó 9-ig.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia bézi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa- rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerek-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

1911. évre szóló előjegyzési naptárainkat november hó 15-től kezdve a
beérkező rendelésekhez, felszámítás nélkül fogjuk mellékelni. :: ::